

Sustainability Reporting Framework in the Iranian Banking Industry: Processing and Interpreting Core Dimensions in the Form of a Strategic Roadmap

Afsaneh Bahiraei

Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran

Seyed Ali Hosseini *

Associate Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran

Parisa Saadat Behbahaninia

Associate Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran

Abstract

The aim of this research is to present a sustainability reporting framework for the Iranian banking industry. The research was conducted using a mixed methods approach; in the qualitative phase, the main dimensions and components were identified using data-based theory and their validity was confirmed in the Delphi round. In the quantitative phase, the relative importance of the dimensions was determined using the interpretive ranking method. The findings showed that five dimensions of governance, social, environmental, economic, and compliance and risk are considered the main pillars of banks' sustainability reporting, of which the governance dimension has the greatest impact. The compliance and risk dimension indicates the bank's level of adherence to regulations, regulatory standards, and risk management mechanisms and plays a key role in promoting

* Corresponding Author: a.hosseini@alzahra.ac.ir

How to Cite: A., Bahiraei, S.A., Hosseini, P. S., Behbahaninia, N. (2026). Sustainability Reporting Framework in the Iranian Banking Industry: Processing and Interpreting Core Dimensions in the Form of a Strategic Roadmap, *Empirical Studies in Financial Accounting*, 23(89), 39-86. DOI: 10.22054/qjma.2026.90480.2743

transparency and stakeholder trust. The final framework includes five dimensions, ten components, and fifty conceptual propositions and can provide a valid basis for policymaking, evaluation, and development of sustainability reporting in the banking sector.

Keywords: Banking industry, Legitimacy and accountability, Sustainability reporting.

1. Introduction

Sustainability reporting is increasingly recognized as a key tool for transparency and accountability beyond traditional financial reporting. Existing frameworks often face implementation challenges and may not address industry-specific needs. In the banking sector, effective sustainability reporting is critical due to its central role in capital allocation and reducing information asymmetry. Institutional gaps, high disclosure costs, and limited guidance hinder consistent reporting. Therefore, tailored reporting mechanisms are needed to enhance transparency, meet stakeholder expectations, and support sustainable investment decisions. This study explores these challenges and proposes a framework for improving sustainability disclosure in banks.

2. Literature Review

Sustainability originates from the broader concept of sustainable development, emphasizing the balance between current resource use and the needs of future generations. Initially focused on environmental aspects, sustainability reporting has expanded to include social and economic dimensions. Existing frameworks provide guidelines for non-financial reporting, yet they often lack balance across different sustainability indicators. Voluntary disclosure may lead to selective reporting, misrepresentation, and reduced transparency. Differences between industries further challenge the uniform application of these frameworks, particularly in sectors with unique operational characteristics. In banking, non-financial disclosures such as governance, risk management, and social performance are crucial due to the sector's role in capital allocation. Institutional gaps and the absence of industry-specific standards hinder effective sustainability reporting in banks. Integrated reporting, which combines financial and non-financial information can improve transparency and stakeholder

confidence. Tailored reporting frameworks are essential to address sector-specific challenges and enhance sustainability practices. This study focuses on examining the effectiveness and implementation of sustainability reporting in the banking industry.

3. Methodology

This study employs a mixed-methods approach, combining qualitative and quantitative analyses to examine sustainability reporting in the banking industry. The qualitative phase utilizes grounded theory, with semi-structured interviews and three-stage coding to identify key sustainability reporting criteria. Thirteen experts, including academics, banking managers, and auditors, participated until theoretical saturation was reached. The Delphi technique was then applied to validate and achieve consensus on the identified criteria, linking qualitative insights to the quantitative phase. In the quantitative stage, thirty bank managers and board members completed structured rating and pairwise comparison surveys using fuzzy linguistic scales. These data were analyzed to rank and weight the main components of sustainability reporting. Overall, the methodology integrates grounded theory, Delphi validation, and fuzzy multi-criteria decision-making to develop a robust theoretical framework for banking sustainability reporting.

4. Result

This study develops a tailored sustainability reporting framework for the Iranian banking industry using an integrated mixed-methods approach that combines grounded theory, Delphi validation, and interpretive ranking analysis. Through fourteen expert interviews, five overarching categories, ten core components, and fifty-two thematic propositions were identified, forming the foundational structure of the proposed framework. The Delphi process subsequently validated fifty themes, thereby reinforcing the coherence, relevance, and reliability of the extracted conceptual model. These components span human-resource capabilities, competitive and governance-related practices, social responsibility commitments, intergenerational environmental stewardship, and professional ethical obligations. In the quantitative phase, senior banking managers evaluated the relative influence of the framework's components through structured pairwise comparisons. Results revealed that governance disclosure practices constitute the

most influential and central axis of the proposed sustainability reporting framework. This includes transparent reporting of board activities, executive appointment and tenure criteria, remuneration mechanisms, and governance performance indicators. Strengthening disclosure in this dimension enhances organizational legitimacy, reinforces stakeholder trust, and improves the transparency of banking operations. Overall, the study presents a comprehensive and sector-specific framework that serves as a strategic roadmap for regulators, policymakers, and banks seeking to institutionalize sustainability reporting practices aligned with industry needs.

5. Discussion

This study develops a framework for sustainability reporting in the Iranian banking sector, highlighting governance as a core dimension. Detailed disclosure of board activities, remuneration policies, and decision-making processes enhances stakeholder trust and supports informed decision-making. Historically, non-financial governance information was reported symbolically, limiting transparency and accountability. The findings indicate that improved disclosure practices can strengthen internal controls and demonstrate the independence of bank boards. Governance-focused sustainability reporting also differentiates banks from competitors by signaling higher responsibility toward social, economic, and environmental interests. Implementing structured monitoring mechanisms and annual evaluation checklists can incentivize broader voluntary disclosures. Overall, the study emphasizes that robust governance reporting is essential for enhancing stakeholder confidence and promoting sustainable banking practices.

6. Conclusion

The study confirms that tailored sustainability reporting frameworks are crucial for the banking sector. Enhanced governance disclosure enables banks to build trust, improve transparency, and support stakeholder decision-making. Regulatory adjustments and policy interventions are necessary to encourage comprehensive voluntary reporting. Proper implementation can strengthen banks' competitive positions while contributing to overall sustainable development. Ultimately, banks that prioritize sustainability reporting play a key role in guiding society toward broader sustainable outcomes.

ارائه چارچوب گزارشگری پایداری در صنعت بانکی ایران: پردازش و تفسیر ابعاد محوری در قالب یک نقشه راه استراتژیک

دانشجوی دکتری رشته حسابداری، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

افسانه بحیرایی *

دانشیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی دانشگاه
الزهراء(س)، تهران، ایران

سیدعلی حسینی

دانشیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی دانشگاه
الزهراء(س)، تهران، ایران

پریسادات بهبهانی نیا

چکیده

هدف این پژوهش ارائه یک چارچوب گزارشگری پایداری در صنعت بانکداری ایران است. پژوهش با رویکردی آمیخته انجام شد؛ در بخش کیفی با استفاده از نظریه داده‌بنیاد ابعاد و مؤلفه‌های اصلی شناسایی شد و در مرحله دلفی اعتبار آن‌ها مورد تأیید قرار گرفت. در بخش کمی نیز با بهره‌گیری از روش رتبه‌بندی تفسیری، اهمیت نسبی ابعاد تعیین شد. یافته‌ها نشان داد پنج بُعد حاکمیتی، اجتماعی، محیط‌زیستی، اقتصادی و انطباق و ریسک به‌عنوان ساختارهای اصلی گزارشگری پایداری بانک‌ها مطرح هستند که در این میان بُعد حاکمیتی بیشترین تأثیرگذاری را دارد. بُعد انطباق و ریسک نشان‌دهنده میزان پایبندی بانک به مقررات، استانداردهای نظارتی و سازوکارهای مدیریت ریسک بوده و نقشی کلیدی در ارتقای شفافیت و اعتماد ذینفعان ایفا می‌کند. چارچوب نهایی شامل پنج بُعد، ده مؤلفه و پنجاه گزاره مفهومی است و می‌تواند مبنایی معتبر برای سیاست‌گذاری، ارزیابی و توسعه گزارشگری پایداری در شبکه بانکی فراهم سازد.

کلیدواژه‌ها: گزارشگری پایداری، صنعت بانکداری، مشروعیت و پاسخگویی.

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتر رشته حسابداری دانشگاه الزهراء است.

* نویسنده مسئول: a.hosseini@alzahra.ac.ir

مقدمه

مبانی گزارشگری طی دهه‌های اخیر همواره تحت تأثیر بازنگری‌ها و توسعه رویکردهای جدید افشای اطلاعات دستخوش تغییر شده است (Lin et al., 2025). در چارچوب نظریه‌های مالی از جمله نظریه نهادی، ذی‌نفعان و علامت‌دهی، نهادهای بین‌المللی همواره بر نقش مشروعیت‌بخش گزارشگری در ارتقای کیفیت تصمیم‌گیری مالی ذی‌نفعان تأکید داشته‌اند (Bohn et al., 2025). هم‌زمانی این تحولات با تغییرات پارادایمی در علوم انسانی طی دهه ۱۹۸۰ موجب شد تا نگاه عینی‌گرایانه به گزارشگری مالی به تدریج جای خود را به رویکردهای اجتماعی و ساختارگرایانه داده و کارکردهای گسترده‌تری برای گزارشگری در نظر گرفته شود (گوران، ۱۴۰۳). این روند سرانجام با شکل‌گیری نهادهایی نظیر ابتکار گزارشگری جهانی^۱ در اواخر دهه ۱۹۹۰، چارچوب منسجم‌تری تحت عنوان «گزارشگری پایداری»^۲ را توسعه داد که گسترش افشای اختیاری را نیز به دنبال داشت (De Villiers et al., 2022). در کنار این تحولات، گزارشگری مسئولیت اجتماعی و گزارشگری محیط‌زیستی نیز نقش مهمی در شکل‌گیری بنیان‌های نخستین گزارشگری پایداری ایفا کرده‌اند (حقیقت و حکمت، ۱۴۰۳).

بر این اساس، گزارشگری پایداری به‌عنوان سازوکاری جامع برای تحقق شفافیت و پاسخگویی، مدیریت ریسک و فرصت و تعامل اثربخش با ذی‌نفعان تلقی می‌شود. این رویکرد با یکپارچه‌سازی ارزش اطلاعاتی و افزایش مشروعیت سازمانی، زمینه ارائه تصویری روشن از عملکرد و میزان پایبندی سازمان‌ها—به‌ویژه شرکت‌ها و بانک‌ها—به اصول توسعه پایدار را فراهم می‌آورد (Hedley et al., 2024). در واقع گزارش پایداری ابزاری ارتباطی برای انعکاس میزان پایبندی سازمان به تعهدات خود و شیوه مدیریت منابع و کارایی عملیاتی است (عبدی و همکاران، ۱۳۹۹).

در سال‌های اخیر، هیئت‌های استانداردگذاری همچون هیئت استانداردهای بین‌المللی پایداری^۱، هیئت استانداردهای حسابداری مالی^۲ و هیئت استانداردهای حسابداری بین‌المللی^۳ با تدوین استانداردهای گزارشگری مالی نقش برجسته‌ای در توسعه الزامات گزارشگری پایداری داشته‌اند (Millar et al., 2024). با وجود این، تمرکز عمده این استانداردها معطوف به شرکت‌های بازار سرمایه بوده و همین امر منجر به بروز چالش‌هایی در زمینه افشا برای صنعت بانکداری شده است. به تبع آن، کمیته‌های فنی در حوزه بانکی طی سال‌های اخیر در راستای همسوسازی استانداردهای افشا با اهداف توسعه پایداری اقدامات قابل توجهی انجام داده‌اند (Davey et al., 2025). همچنین ابتکار گزارشگری جهانی با توسعه دستورالعمل‌های ویژه برای نظام بانکی، در جهت ارتقای افشای مسئولیت اجتماعی، عملکرد زیست‌محیطی، ارزش‌های اجتماعی و حاکمیت شرکتی گام‌های مهمی برداشته است (سامنی‌ملایری و همکاران، ۱۴۰۳). اهمیت این اقدامات از آن جهت است که بانک‌ها همانند سایر نهادهای اقتصادی مسئولیت پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی ذی‌نفعان را بر عهده دارند و شفافیت در گزارشگری می‌تواند نقش مهمی در ایجاد اعتماد عمومی و پایداری مالی ایفا کند (Gupta, 2025).

با وجود این پیشرفت‌ها، گزارشگری پایداری در صنعت بانکداری همچنان فاقد انسجام نظری و سازوکارهای ساختاری متناسب با ماهیت این صنعت است. در بسیاری موارد، چارچوب‌های گزارشگری مورداستفاده بانک‌ها برگرفته از الگوهای طراحی شده برای شرکت‌هاست؛ در حالی که تفاوت‌های بنیادین در مأموریت‌ها و کارکردهای اقتصادی بانک‌ها موجب می‌شود این الگوها پاسخگوی نیازهای واقعی آن‌ها نباشد (Sharma & Kumar, 2024). این ناهماهنگی ضرورت انجام پژوهش‌هایی را که بتوانند ابعاد اختصاصی گزارشگری پایداری در بانک‌ها را شناسایی و مدل‌سازی کنند، برجسته می‌سازد. در این راستا، انجام پژوهش حاضر از دو منظر علمی و کاربردی حائز اهمیت است.

---

^۱International Sustainability Standards Board

^۲Financial Accounting Standards Board

^۳International Accounting Standards Board

^۴International Financial Reporting Standards

از منظر علمی، بخش قابل توجهی از مطالعات پیشین در صنعت بانکداری عمدتاً به صورت موردی یا مرور سیستماتیک انجام شده‌اند و چارچوبی یکپارچه و تفکیک‌شده از معیارهای گزارشگری پایداری ارائه نکرده‌اند. این موضوع موجب پراکندگی در ادراک معیارهای اصلی و فرعی افشا شده است. پژوهش حاضر باهدف به‌روزرسانی این معیارها و ارائه مدلی منسجم، به دنبال پرکردن خلأ مذکور است.

از منظر کاربردی، نتایج این مطالعه می‌تواند به سیاست‌گذاری‌های حوزه بانکی کمک کند و به نهادهایی مانند بانک مرکزی و کمیته‌های تدوین استاندارد در جهت تعیین الزامات اختصاصی افشا برای بانک‌ها یاری رساند؛ بنابراین، یافته‌های پژوهش می‌تواند به‌عنوان نقشه راهی برای توسعه چارچوب‌های گزارشگری پایداری در نظام بانکی به کار گرفته شود.

بر اساس توضیحات داده‌شده در راستای شناخت از ماهیت پژوهش حاضر، در ادامه انجام این مطالعه نسبت به ارائه مبانی نظری بر اساس پشتوانه‌های تجربی پژوهش‌های انجام‌شده اقدام می‌شود. سپس در بخش سوم مطالعه حاضر اقدام به ارائه روش‌شناسی پژوهش می‌گردد تا با تکیه بر شیوه‌های تحلیل و پیاده‌سازی اهداف مطالعه بتوان نسبت به آزمون سؤال‌های پژوهش در بخش چهارم مطالعه حاضر اقدام نمود. درنهایت در بخش آخر مطالعه نتیجه‌گیری و پیشنهادهای کاربردی ارائه می‌گردد.

مبانی نظری

مفهوم «پایداری» برگرفته از اصطلاح گسترده‌تر «توسعه پایدار» است. کمیسیون جهانی محیط‌زیست و توسعه پایدار را رویکردی می‌داند که به همگرایی میان بهره‌برداری بهینه از منابع برای نسل حاضر و حفظ ظرفیت‌های موردنیاز نسل‌های آینده تأکید دارد؛ به گونه‌ای که عملکردهای امروز منجر به تضييع حقوق آیندگان در حوزه‌های محیط‌زیست و منابع طبیعی نشود (ضیا و همکاران، ۱۳۹۹). از این منظر، پایداری تلاشی برای دستیابی به بهترین

نتیجه ممکن برای جوامع از طریق حفظ تعادل میان ابعاد اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی است (Lu, 2016).

با گسترش صنایع و رشد جوامع، پایداری به تدریج به یکی از محورهای اصلی سازوکارهای نظارتی تبدیل شد. تمرکز اولیه این حوزه عمدتاً بر ابعاد محیط‌زیستی بود (Afolabi et al., 2023)، اما با تغییر ارزش‌های اجتماعی و افزایش انتظارات عمومی، نهادهای بین‌المللی در دهه ۱۹۹۰ به دنبال بازتعریف گستره پایداری و ارائه هویت جامع‌تری برای آن برآمدند (یوسفی‌زاده و فخاری، ۱۴۰۳). در نتیجه، سازمان ابتکار گزارشگری جهانی مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها را معرفی کرد که بر افشای اطلاعات اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی برای ذی‌نفعان تأکید داشت. این رویکرد در مراحل اولیه از طریق ارائه گزارش‌هایی مجزا از گزارش‌های مالی سنتی، به ترویج هنجارهای داوطلبانه برای پاسخگویی بهتر به ذی‌نفعان منجر شد (Luque-Vílchez, 2023).

سازمان ابتکار گزارشگری جهانی در سال ۲۰۱۶ نخستین استانداردهای جامع گزارشگری پایداری را ارائه کرد. این استانداردها شامل «۳۶» عنوان بودند که «۳» عنوان عمومی، «۶» عنوان اقتصادی، «۸» عنوان محیط‌زیستی و «۱۹» عنوان اجتماعی را در بر می‌گرفتند (Khan et al., 2023). اگرچه این استانداردها چارچوبی چندبعدی برای گزارشگری غیرمالی فراهم می‌کنند، اما توازن مناسبی میان الزامات افشای بخش‌های مختلف برقرار نیست. این عدم توازن می‌تواند موجب برداشتهای متفاوت و بعضاً ناقص از واقعیت‌های عملکردی سازمان‌ها با وجود استانداردهای موجود—شود (احمدزاده و همکاران، ۱۴۰۱).

از سوی دیگر، هرچند رهنمودهای سازمان ابتکار گزارشگری جهانی و شورای بین‌المللی گزارشگری یکپارچه به ارتقای هنجارهای افشای اختیاری، به‌ویژه پس از دوران پاندمی کرونا، کمک کرده‌اند (Gulko et al., 2024)، اما همچنان فقدان الزام نهادی برای اعمال سازوکارهای نظارتی قوی در حوزه افشای پایداری مشهود است. نبود چنین الزامات الزام‌آور موجب شده است که عمق و گستره واقعی عملکرد سازمان‌ها در حوزه پایداری

در بسیاری موارد به طور کامل منعکس نشود. به همین دلیل انجمن حسابداران خبره انگلستان و ولز^۱ (۲۰۱۵) دلایل عدم اثربخشی گزارشگری پایداری را مورد توجه قرار دادند که در قالب شکل (۱) ارائه شده است.

شکل ۱. دلایل عدم اثربخشی گزارشگری پایدار

بر اساس چارچوب‌های بین‌المللی موجود، نخستین انتقادی که به گزارشگری پایداری وارد شده، گزینشی بودن افشاست؛ به این معنا که شرکت‌ها بعضاً تنها بخش‌هایی از عملکرد خود را که منجر به ارتقای تصویر بیرونی آن‌ها می‌شود گزارش می‌کنند. این گزینش‌گری ناشی از غفلت ساختاری از ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی بوده و می‌تواند زمینه‌ساز نوعی «نمایش‌گری سازمانی» توسط شرکت‌های برخوردارتر برای کسب مشروعیت بیشتر باشد. دومین انتقاد، هزینه‌بر بودن افشای اطلاعات است. به‌ویژه آنکه افشای داوطلبانه در برخی موارد ممکن است رفتارهای هیجانی همچون رفتار توده‌وار سرمایه‌گذاران را برانگیزد و پیامدهایی مانند کاهش ارزش سهام را برای شرکت‌ها به همراه داشته باشد. سومین چالش، نبود ظرفیت‌های یکنواخت در افشای اطلاعات حوزه‌های اقتصادی، محیط‌زیستی و اجتماعی است که احتمال بروز تحریف و ارائه تصویری نادرست از عملکرد شرکت‌ها را

^۱The Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW)

افزایش می‌دهد. در نهایت، اختیاری بودن افشا می‌تواند مانعی در مسیر همگرایی عملکرد سازمان‌ها و ایجاد پاسخگویی مؤثر نسبت به ذی‌نفعان شود (Christensen et al., 2024). از منظر دیگری، Alvarez and Ortas (۲۰۱۷) با تأکید بر تفاوت‌های بسترهای عملیاتی صنایع مختلف، بیان می‌کنند که استانداردهای تدوین‌شده توسط سازمان ابتکار گزارشگری جهانی به دلیل تنوع مأموریت‌ها و ساختارهای سازمانی، نمی‌توانند به‌طور یکسان مبنای شفافیت اطلاعات در همه صنایع باشند. این دیدگاه، به‌ویژه در حوزه بانکداری که ماهیت و نوع اطلاعات موردنیاز در آن با شرکت‌های تجاری متفاوت است، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند (Gupta, 2025). در واقع گزارشگری پایداری بانک‌ها به دلیل تأکید بر افشای اطلاعاتی همچون حاکمیت شرکتی، مدیریت ریسک و اثرگذاری اجتماعی، ماهیتی متمایز از شرکت‌های تولیدی و خدماتی دارد. با وجود اهمیت بالای این اطلاعات در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و نقش کلیدی بانک‌ها در گردش نقدینگی اقتصاد، تاکنون هیچ نهاد رسمی استانداردهای اختصاصی گزارشگری پایداری در صنعت بانکداری را تدوین نکرده است.

با توجه به افزایش ریسک‌های اقتصادی و محدودیت فرصت‌های سرمایه‌گذاری، گزارشگری یکپارچه که تلفیقی از عملکرد مالی و غیرمالی را ارائه می‌دهد، می‌تواند اثربخشی بیشتری برای بانک‌ها داشته باشد. چنین گزارشی با هم‌راستاسازی استراتژی‌های عملیاتی و سیاست‌های بلندمدت، زمینه دستیابی به سطح بالاتری از پایداری رقابتی را فراهم می‌آورد (Sebastião et al., 2024). با این حال، نارسایی‌های نهادی، نبود معیارهای دقیق برای سنجش عملکردهای بانک‌ها—به‌ویژه در حوزه‌های محیط‌زیستی و اجتماعی—و تفاوت فلسفه عملکردی بانک‌ها نسبت به شرکت‌ها، چالش‌های قابل توجهی را در مسیر توسعه گزارشگری پایداری در این صنعت ایجاد کرده‌اند (Baldissera, 2023). لذا در یک دسته‌بندی کلی Moufty و همکاران (۲۰۲۴) با برشمردن تفاوت‌های اثرگذاری گزارشگری در صنعت بانکی با شرکت‌ها تلاش نمودند تا در قالب جدول شماره ۱ ادراک منسجم‌تری از شکاف‌های موجود در این حوزه ایجاد نمایند.

جدول ۱. تفاوت کارکردهای گزارشگری پایداری در صنعت بانکی با سایر شرکت‌ها در صنایع دیگر

ردیف	نوع تفاوت	گزارشگری پایداری در شرکت	گزارشگری پایداری در بانک
[۱]	کارکردها	کاهش اثرات منفی عملیات شرکت بر محیط‌زیست و جامعه، مدیریت ریسک‌های عملیاتی و زنجیره تأمین	مدیریت ریسک‌های اعتباری و سرمایه‌گذاری مرتبط با مبنای پایداری، تأثیر تأمین مالی پروژه‌ها بر محیط‌زیست و جامعه
[۲]	حوزه کلیدی	مصرف انرژی، مدیریت پسماند، حقوق کارکنان، زنجیره تأمین پایدار، مسئولیت اجتماعی شرکتی	تأمین مالی پایدار، مدیریت ریسک آب‌وهوا، شمول مالی، حاکمیت شرکتی در اعطای تسهیلات
[۳]	معیارهای ارزیابی	میزان کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، حجم پسماند بازیافتی، نرخ رضایت منابع انسانی، تعداد ساعات آموزش، تعداد فعالیت‌های شرکت‌ها در زمینه پایداری	حجم تسهیلات اعطاشده به پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر، کاهش انتشار کربن ناشی از سبد وام‌ها، تعداد مشتریان با دسترسی به خدمات بانکی در مناطق محروم، رعایت اصول اخلاقی در اعطای تسهیلات
[۴]	بروندادها	کاهش هزینه‌های عملیاتی، بهبود کارایی، افزایش وفاداری مشتریان، جذب و حفظ استعدادها	کاهش ریسک‌های اعتباری، افزایش درآمد از طریق تأمین مالی پایدار، جذب سرمایه‌گذاران به دلیل توجه به مسائل پایداری، بهبود وجه برند و اعتماد عمومی
[۵]	ذینفعان	مشتریان، کارکنان، سهامداران، جامعه محلی، سازمان‌های مردم‌نهاد	سرمایه‌گذاران، سپرده‌گذاران، نهادهای نظارتی، دولت، جامعه بین‌المللی
[۶]	حوزه استراتژیک	حفظ مجوز فعالیت، مدیریت ریسک‌های قانونی و اعتباری، بهبود شهرت برند، جذب سرمایه‌گذاری مسئولانه	تأثیرگذاری بر اقتصاد پایدار، کمک به تحقق اهداف توسعه پایدار، ایفای نقش مسئولانه در جامعه، انطباق با الزامات قانونی و نظارتی

همان‌طور که مشاهده می‌شود، طیفی از جنبه‌های ایجادکننده تفاوت در شیوه‌های گزارشگری پایداری در سطح شرکت‌ها با بانک‌ها وجود دارد که حاکی از ماهیت متفاوت عملکردی آن‌ها می‌باشد و توجه به برجسته‌سازی کارکردهای عملکردی آن سبب خواهد شد تا معیارهایی که بایستی در افشای هر یک از بسترها مورد توجه قرار بگیرند، مشخص گردند. لذا با درک اهمیت تفاوت بین ماهیت افشای اطلاعات در قالب گزارشگری پایداری صنعت بانکی با شرکت‌ها، با طرح سؤال‌های پژوهشی زیر تلاش خواهد شد تا

ضمن ارائه چارچوب نظری منحصربه‌فردی از شیوه گزارشگری پایداری در صنعت بانکی، نسبت به ارزیابی اثرگذاری تر معیارهای شناسایی شده در بستر نیز به‌عنوان یک نقشه راه استراتژیک پرداخته شود.

سؤال اول پژوهش: تعیین مضامین مفهومی گزارشگری پایداری در صنعت بانکی ایران کدام‌اند؟

سؤال دوم پژوهش: تعیین مؤلفه‌های محوری گزارشگری پایداری در صنعت بانکی ایران کدام‌اند؟

سؤال سوم پژوهش: تعیین مقوله‌های ساختاری گزارشگری پایداری در صنعت بانکی ایران کدام‌اند؟

سؤال چهارم پژوهش: تعیین محوری‌ترین مؤلفه گزارشگری پایداری در صنعت بانکی ایران کدام‌اند؟

همان‌طور که در طرح سؤال‌های پژوهش مشخص است، این مطالعه به لحاظ ساختار پیاده‌سازی تحلیلی و نوع روش‌شناسی، در زمره مطالعه‌های آمیخته دسته‌بندی می‌شود. به‌طوری که سه سؤال اول پژوهش، مربوط به فرآیند نظریه داده بنیاد بر مبنای رویکرد Glaser (1992) می‌باشد تا بتواند به ارائه یک چارچوب نظری منسجم از گزارشگری پایداری در صنعت بانکی منتج گردد. رویکردی که با برشمردن دلایل آن در مقدمه و مبانی نظری نشان می‌دهد، از یکپارچگی کافی در این عرصه برخوردار نیست و غالباً با مفاهیم گزارشگری پایداری شرکت‌ها، هم آمیخته شده است. در راستای سؤال چهارم پژوهش حاضر نیز، از رویکرد فرآیندی رتبه‌بندی تفسیری بهره برده شده است تا بتواند با ارزیابی مؤلفه‌های برآمده از بخش کیفی، نسبت به انتخاب محوری‌ترین بُعد چارچوب گزارشگری پایداری در صنعت بانکی ایران اقدام کند. رویکردی که می‌تواند در تدوین راهبردهای آتی سیاست‌گذاری و تدوین استانداردهای منحصربه‌فرد بانکی در کشور مؤثر باشد. حوزه‌ای که تا قبل چندان به لحاظ توالی تحلیلی و دستیابی به یک انسجام شناختی

در این حوزه مورد توجه نبوده است و طی چنین فرآیندهایی در این مطالعه می‌تواند به دانش‌افزایی بالاتر در عرصه بانکداری منجر گردد.

پیشینه پژوهش

Gupta (۲۰۲۵) با بررسی ۴۰۰ بانک از ۱۹ کشور در بازه ۲۰۰۹-۲۰۲۲ نشان داد که گزارشگری پایداری رابطه منفی با عملکرد بانک‌ها دارد و توسعه اقتصادی نقش تعدیل‌کننده در این رابطه ایفا می‌کند. Sharma و Kumar (۲۰۲۴) با تحلیل محتوا و رویکرد چندمعیاره در هند، نشان دادند که ابعاد محیط‌زیستی و اجتماعی در اولویت و بعد مالی در کمترین اولویت قرار دارد. Moufty و همکاران (۲۰۲۴) نیز تأثیر منفی افشای پایداری، به‌ویژه در ابعاد محیط‌زیستی و اجتماعی، بر عملکرد بانک‌ها را تأیید کردند و عوامل بومی مانند توسعه اقتصادی و حمایت سرمایه‌گذاران نقش تعدیل‌کننده دارند. شکرخواه (۱۴۰۴) با مرور سیستماتیک پژوهش‌ها نشان داد که عوامل زمینه‌ای و متغیرهای تعدیلگر مانند توسعه‌یافتگی، حاکمیت شرکتی و حضور سرمایه‌گذاران علاقه‌مند به پایداری می‌توانند رابطه گزارشگری پایداری و عملکرد مالی را تحت تأثیر قرار دهند و اجزای مختلف افشا اثرات متفاوتی بر عملکرد دارند. سامنی‌ملایری و همکاران (۱۴۰۳) با رویکرد قیاسی-استقرایی و دلفی فازی، ۳۴ محرک گزارشگری پایداری در بانک‌های ایران را شناسایی و در چهار دسته اقتصادی، اجتماعی، محیط‌زیستی و حاکمیتی طبقه‌بندی کردند. کثیری و همکاران (۱۴۰۳) چارچوب گزارشگری یکپارچه بانک‌های ایران شامل ۸ مؤلفه و ۴۷ شاخص کلی را تدوین و با روش دلفی فازی و تحلیل سلسله‌مراتبی فازی تأیید کردند که می‌تواند برای شفاف‌سازی و افشای اطلاعات فراتر از الزامات قانونی به کار گرفته شود.

حسینی و همکاران (۱۴۰۳) با استفاده از دیمتل فازی و دنپ فازی، روابط متقابل و اولویت‌بندی عناصر گزارشگری پایداری شرکت‌های اسلامی را بررسی کردند و بعد راهبری پایداری را تأثیرگذارترین و بعد محیط‌زیستی را تأثیرپذیرترین بعد شناسایی نمودند. پژوهش‌های دیگر این گروه نیز نشان دادند که ساختار مالکیت، هیئت‌مدیره،

ویژگی‌های مدیران اجرایی، عملکرد راهبری و کیفیت کنترل‌های داخلی از عوامل مؤثر بر گزارشگری پایداری هستند و اثرگذاری سایر عوامل به متغیرهایی مانند انگیزه مدیریت، بلوغ سازمانی، ساختار سازمانی و عوامل نهادی بستگی دارد. رحمانی و همکاران (۱۴۰۱) با تحلیل محتوا وضعیت گزارشگری پایداری در صنعت بیمه را بررسی کردند و نشان دادند که استانداردها و رهنمودهای مختلف نگاه متفاوتی به ذینفعان دارند و وضعیت انتشار گزارش‌ها در این صنعت رو به افزایش است.

با ارجاع به پیشینه‌های تجربی ارائه‌شده، موضوع قابل توجه فقدان انسجام نظری در شناخت ابعاد مؤثر بر توسعه گزارشگری پایداری در صنعت بانکی است. بیشتر پژوهش‌ها بر پایه ایده‌های قبلی در بازار سرمایه و چارچوب‌های سازمان ابتکار گزارشگری جهانی و کمیته شورای گزارشگری یکپارچه انجام شده و کمتر به خلق یا بازآرایی گزارشگری در صنعت بانکی پرداخته‌اند. این مطالعه با ارائه چارچوب نظری منحصر به فرد، می‌تواند شناخت بهتری از ماهیت پدیده گزارشگری پایداری در بانک‌ها فراهم کند.

روش‌شناسی

این مطالعه از نظر نتیجه، توسعه‌ای به حساب می‌آید. به این دلیل که مرور ادبیات نظری و دسته‌بندی پژوهش‌های انجام‌شده حکایت از این دارد که حداقل در سطح جامعه هدف این مطالعه یعنی صنعت بانکی ایران، پدیده گزارشگری پایداری از انسجام نظری کافی برخوردار نیست و انجام این مطالعه می‌تواند، به شناخت اثرگذارتری از ماهیت‌های متفاوت کارکردهای بانکی در افشای گسترده‌تر اطلاعات مورد انتظار ذینفعان به شکل پایداری نسبت به سایر ساختارهای سازمانی مثل شرکت‌ها و نهادهای عمومی برخوردار باشد. از طرف دیگر این مطالعه به لحاظ هدف اکتشافی است. به این دلیل که مقیاس‌ها و معیارهایی که بتواند تحت تضاد مأموریت ساختار بانک‌ها با شرکت‌های بازار مالی از نظر گزارشگری پایداری، تفاوت منحصر به فردی ایجاد کند، وجود ندارد و این مطالعه با استفاده از ابزار مصاحبه و سه مرحله کدگذاری، به دنبال ارائه یک چارچوب نظری منسجم می‌باشد. در آخرین بُعد از دسته‌بندی روش‌شناسی، مطالعه حاضر را می‌بایست ترکیبی از پایبندی به

شیوه‌های پیاده‌سازی کیفی و کمی معرفی نمود. به طوری که به لحاظ کیفی این مطالعه بر پایه فرآیند نظریه داده بنیاد با ارجاع به رویکرد (Glaser 1992) تلاش می‌کند تا به چارچوب نظری گزارشگری پایداری در نظام بانکی دست یابد و پس از انجام تحلیل دلفی مبنی بر ارزیابی اعتبار و پایایی معیارهای شناسایی شده، امکان تعمیم آن به بستر مطالعه ممکن باشد تا در نهایت به لحاظ کمی بتوان از طریق فرآیندهای رتبه‌بندی تفسیری، نسبت به رتبه‌بندی مؤلفه‌های اصلی شناسایی شده اقدام نمود.

مشارکت‌کنندگان

بر اساس ماهیت دویخشی مطالعه به صورت کیفی و کمی، ارائه اطلاعات مشارکت‌کنندگان به صورت تفکیک شده در ادامه ارائه می‌شود.

مشارکت‌کنندگان در بخش کیفی

در بخش کیفی این پژوهش بر اساس ابزار مصاحبه، جامعه هدف اساتید دانشگاه، مدیران بخش بانکی و حسابرسان سازمان حسابرسی هستند که به لحاظ شناخت از صنعت بانک و گزارشگری پایداری از قابلیت‌های بالاتری برخوردار هستند. با تعیین این معیارها و به کمک فرآیند نمونه‌گیری گلوله برفی و بر اساس نقطه اشباع، تعداد خبرگان مصاحبه‌شونده در این پژوهش به ۱۴ نفر رسید.

مشارکت‌کنندگان در بخش کمی

در بخش کمی این پژوهش نیز تعداد ۳۰ نفر از مدیران و اعضای هیئت‌مدیره بانک‌ها که از طریق فرآیند نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند، مشارکت دارند. لذا بر اساس هماهنگی با واسطه‌های مرتبط با مشارکت‌کنندگان، چک‌لیست‌های مقایسه بر مبنای مقیاس‌های زبانی فازی توزیع گردید تا بتوان از طریق درج امتیازهای متناسب با معیارهای محوری برآمده از مرحله نظریه داده بنیاد و دلفی، مؤثرترین بُعد گزارشگری پایداری در صنعت بانکی را مشخص نمود. لذا با توجه به تجربه و دانش مشارکت‌کنندگان، جمع‌آوری صحیح داده‌ها

در راستای اهداف مطالعه صورت پذیرفت. لذا با اتکا به پژوهش مشابه گذشته همچون حسنی مقدم و همکاران (۱۴۰۲)، (Mhatre و Narkhede et al. (2017) و همکاران (۲۰۱۷) مبنی بر تعیین حد مطلوب مشارکت در فرآیندهای تحلیل فازی (بین ۱۵ تا ۳۰ نفر)، نسبت به انتخاب بالاترین سطح مطلوبیت، یعنی ۳۰ نفر از افراد یادشده اقدام شد.

ابزارها و شیوه‌های تحلیلی

بر اساس توضیح‌های ارائه‌شده در روش‌شناسی، مطالعه حاضر که مبتنی بر شیوه جمع‌آوری داده‌ها به صورت آمیخته می‌باشد، در بخش زیر بر اساس نوع تحلیل‌های مورد استفاده، تشریح می‌شود.

نظریه داده بنیاد - مبنای تعیین معیارهای گزارشگری پایداری در صنعت بانکی

اولین تحلیل این مطالعه، اجرای شیوه نظریه داده بنیاد است که از طریق ابزار مصاحبه و تمرکز بر سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی، به دنبال بازآرایی و ظهور معیارهای منحصربه‌فرد گزارشگری پایداری در صنعت بانکی می‌باشد. لذا با انتخاب خبرگان اشاره‌شده در بخش قبلی و آماده‌سازی سؤالات مصاحبه به صورت باز، مصاحبه‌ها تا رسیدن به نقطه اشباع تئوریک ادامه داده می‌شود. نقطه‌ای که تعیین‌کننده اتمام انجام مصاحبه‌ها به دلیل تسلسل تکرار مضامین مفهومی برآمده در قالب کدهای باز در مصاحبه‌های آخر می‌باشد. برای رسیدن به چنین ظرفیتی در طی مسیر انجام مصاحبه، نیاز به ایجاد یک پروتکل (سناریو) برای اهتمام به اصول بنیادین این روش می‌باشد. با تعیین جامعه هدف در مرحله اول فرآیند مصاحبه، هماهنگی با مصاحبه‌شوندگان انجام می‌شود تا با شروع انجام مصاحبه و انتخاب شیوه‌های استنادسازی مصاحبه‌ها به صورت نوشتاری یا ضبط‌شده بر اساس هماهنگی و کسب اجازه، امکان طرح سؤالات باز مهیا گردد. سپس باهدف تعیین مضامین مفهومی، کدگذاری باز از همان مصاحبه اول با اختصار «FM» به هر کد انجام می‌گیرد تا به دلیل حضور ذهن مصاحبه‌کننده از جریان مصاحبه، سینرژی شناسایی کدها، حفظ شود. سپس باهدف حفظ توازن مضامین مفهومی برآمده از کدهای باز، برای

دسته‌بندی نمودن به یک مؤلفه محوری مشخص، از نظر فراوانی تکرار کدهای مورد ارزیابی قرار می‌گیرد تا امکان رسیدن به نقطه اشباع تئوریک مهیا گردد. در نهایت به منظور اتمام انجام مصاحبه در نقطه اشباع نظری، با تفکیک مؤلفه‌های محوری هم‌معنا به یک مقوله مشخص، نسبت به مرور مجدد مراحل از ابتدا تا انتها اقدام می‌شود تا بر اساس آن بتوان نسبت به اعلام اتمام مصاحبه اقدام نمود. لذا با تعیین نقطه اشباع، فرآیند سه مرحله کدگذاری نیز خاتمه می‌یابد. مراحل که سازه‌های اصلی چارچوب پدیده محوری مورد بررسی را بنا می‌نمایند و به شناخت بهتر از جنبه‌های نوظهور مفهوم مورد بررسی در بستر مطالعه کمک می‌نمایند. در انتها باید اشاره نمود، طرح سؤالات مصاحبه با اتکا به تکنیک (Scheibelhofer 2023) به صورت رفت و برگشتی یا اصطلاحاً «پینگ‌پنگی» پرسیده شد، چراکه هدف از این فرآیند، عمق‌بخشیدن به مبانی شناسایی پدیده محوری می‌باشد که همان‌طور که اشاره شده است، از شناخت کافی در بستر برخوردار نیست.

تحلیل دلفی - مبنای پیوند معیارهای شناسایی شده بخش کیفی با بخش کمی

تحلیل دلفی، دومین رویکرد فرآیندی این مطالعه در راستای تحقق اهداف مورد نظر می‌باشد. چراکه معیارهای بخش کیفی برآمده از طریق مصاحبه برای قرار گرفتن در چارچوب نظری پژوهش و تعمیم به بستر مطالعه، نیازمند اعتباریابی مبتنی بر حد اجماع نظری خبرگان می‌باشد. بدین منظور از تحلیل دلفی بهره برده می‌شود. تحلیلی که به واسطه نوع نظرسنجی مقیاسی که در خود نهادینه دارد، می‌تواند به پیوند بین بخش کیفی با کمی در یک مطالعه علمی کمک نماید. لذا در این مطالعه از رویکرد کلاسیک، مبنای دلفی با بسط یک چک‌لیست هفت گزینه‌ای لیکرت بهره برده می‌شود تا بتوان بر اساس دو معیار میانگین و ضریب توافق، نسبت به سنجش پایایی ابعاد برآمده از تحلیل نظریه داده بنیاد، اقدام نمود. معیار اول سنجش دلفی، میانگین است که به واسطه ۷ گزینه‌ای بودن مقیاس لیکرت، حد مطلوبیت ۵/۰۰ و بالاتر از آن، مدنظر می‌باشد. معیار دوم سنجش دلفی ضریب توافق یا ضریب کاپا است که بر مبنای حد مطلوبیت ۰/۵۰ و بالاتر از آن، مشخص می‌شود، چه مضامینی تشکیل‌دهنده بنیان مؤلفه محوری هستند؛ به عبارت دیگر در این فرآیند هدف

یک کاسه نمودن ابعاد پراکنده مرحله کیفی است که برای یکپارچه تر شدن در قالب یک الگو، نیازمند جمع بندی امتیازی از جانب همان مصاحبه شونده گانی می باشد که در شناسایی ابعاد مشارکت داشتند. در نهایت بایستی اشاره گردد که این فرآیند در وهله اول امکان ارائه چارچوب نظری پژوهش را ممکن می سازد و در وهله دوم به بسترسازی ابعاد محوری پدیده مورد بررسی؛ در سطح جامعه هدف جهت انجام ارزیابی های فازی منتج خواهد شد.

تحلیل فازی - مبنای استنتاجی اوزان مؤلفه های محوری فازی شده

در این بخش از مطالعه مبنی بر تبیین محورهای اصلی چارچوب گزارشگری پایداری در صنعت بانکی، از فرآیندهای رتبه بندی تفسیری به صورت یک سلسله رویکردهای تصمیم گیری چندمعیاره بهره برده می شود. به طوری که با تأیید پایایی ابعاد از طریق تحلیل دلفی و اختصاص کدهای مشخص به هریک از مؤلفه های محوری تأیید شده از مرحله ی قبلی، می بایست طی چک لیست های امتیازی و انجام مقایسه ی زوجی، اقدام به جمع آوری داده های مورد نیاز از طریق مشارکت کنندگان بخش کمی نمود. لذا داده های مورد نیاز از طریق ارزیابی سطری « $\bar{I}$ » و ستونی « $\bar{J}$ » هریک از مؤلفه های محوری بربر اساس حالت « V » تأثیر مستقیم؛ « A » تأثیر معکوس؛ « X » تأثیر متقابل و « O » بدون تأثیر توسط مشارکت کنندگان انجام می شود. لذا چک لیست های ماتریسی در بین مشارکت کنندگان بخش کمی توزیع می گردد تا از طریق بالاترین فراوانی و شاخص «مد» فرآیند جمع آوری ماتریسی، امکان تعیین ماتریس های ذکر شده در بخش روش شناسی ممکن باشد.

یافته های پژوهش

بر اساس نوع روش شناسی تشریح شده در باب فرآیند دو بخشی مطالعه حاضر، می بایست ابتدا به ارائه ی یافته های بخش کیفی که مبتنی بر طی فرآیند تحلیل نظریه داده بنیاد می باشد اشاره نمود. لذا در جریان انجام چهارده مصاحبه انجام شده و فرآیندهای کد گذاری سه مرحله ای، به تفکیک طبق جدول شماره ۳ مضامین مفهومی، مؤلفه های محوری و مقوله های ساختاری شناسایی شده اند.

جدول ۳. کلیات فرآیند کدگذاری سه مرحله‌ای نظریه داده بنیاد

تعداد	ظرفیت‌های اخلاق‌گرایی		ظرفیت‌های نسلی		ظرفیت‌های اجتماعی		ظرفیت‌های رقابتی		ظرفیت‌های منابع انسانی		
	۴۲	۳۷	۳۹	۴۱	۳۸	۳۵	۳۶	۴۰	۳۹	۳۷	
۳۸۴											کدهای باز
۵۲	۵	۶	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۶	کدهای محوری
	۱۰۰٪	۹٪/۶۳	۱۰٪/۱۵	۱۰٪/۶۷	۹٪/۸۹	۹٪/۱۱	۹٪/۳۷	۱۰٪/۴۱	۱۰٪/۱۵	۹٪/۶۳	درصد کدگذاری باز
	۱۰۰٪	۹٪/۶۱	۱۱٪/۵۳	۹٪/۶۱	۹٪/۶۱	۹٪/۶۱	۹٪/۶۱	۹٪/۶۱	۹٪/۶۱	۱۱٪/۵۳	درصد کدگذاری محوری

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بر اساس «۳۸۴» کد باز ناشی از مصاحبه‌های انجام‌شده، ۵۲ مضمون مفهومی تعیین شده است که می‌توان مشخص نمود «۱۳٪/۵۴» هر کد باز ایجادشده به یک مضمون مفهومی تبدیل گردیده است. همچنین با تعیین حداکثر «۶» مؤلفه محوری از ۵۲ مضمون مفهومی می‌توان استنباط نمود «۱۱٪/۵۳» هر مضمون مفهومی تعیین‌کننده یک مؤلفه‌ی محوری می‌باشد و به ازای هر مقوله (۴ مقوله پدیدار شده) «۲» مؤلفه محوری بازآرایی گردیدند. این جزئیات ارائه‌شده در خصوص فرآیند کدگذاری با مرور درصد کدگذاری‌های محوری و درصد کدهای باز می‌تواند فرآیند رسیدن به نقطه اشباع تئوری را توجیه نماید، چراکه برای دستیابی به نقطه اتمام انجام مصاحبه، می‌بایست با انجام کدگذاری در پایان هر مصاحبه و مشخص شدن تعداد کدهای باز، سطح توازن نسبی اختصاص کدهای باز به مضامین مفهومی و سپس به مؤلفه‌های محوری مدنظر قرار گیرد تا با حفظ چنین توازنی بتوان در ابعاد شناسایی‌شده‌ی پدیده محوری یکپارچگی قابل اتکائی به لحاظ روایی ایجاد نمود. در ادامه نیز بر اساس شروع تکرار مضامین در دسته‌بندی مصاحبه‌های اول تا هفتم و سپس هشتم تا چهاردهم تا

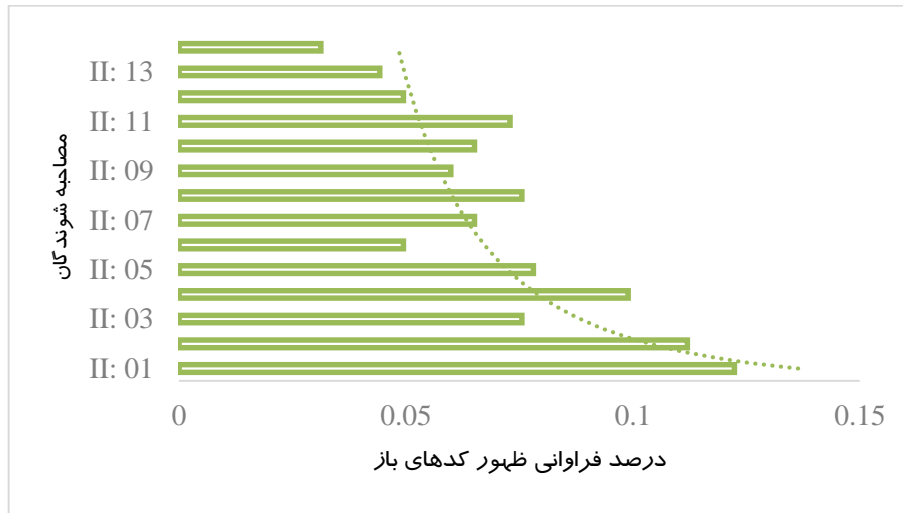
رسیدن به نقطه اشباع تئوریک، اقدام به تفکیک تعداد کدهای باز به دست آمده از هر مصاحبه و درصد فراوانی آن شده است.

جدول (۳) تفکیک کدهای باز پدیدار شده در پایان هر مصاحبه

ردیف مصاحبه‌ها	تعداد کدهای هر مصاحبه	درصد فراوانی	ردیف مصاحبه‌ها	تعداد کدهای هر مصاحبه	درصد فراوانی
مصاحبه اول	۴۷	۱۲٪/۲۳	مصاحبه هشتم	۲۹	۷٪/۵۵
مصاحبه دوم	۴۳	۱۱٪/۱۹	مصاحبه نهم	۲۳	۵٪/۹۸
مصاحبه سوم	۲۹	۷٪/۵۵	مصاحبه دهم	۲۵	۶٪/۱۵۱
مصاحبه چهارم	۳۸	۹٪/۱۸۹	مصاحبه یازدهم	۲۸	۷٪/۲۹
مصاحبه پنجم	۳۰	۷٪/۱۸۱	مصاحبه دوازدهم	۱۹	۴٪/۹۴
مصاحبه ششم	۱۹	۴٪/۹۴	مصاحبه سیزدهم	۱۷	۴٪/۴۲
مصاحبه هفتم	۲۵	۶٪/۱۵۱	مصاحبه چهاردهم	۱۲	۳٪/۱۲
تعداد کل کدهای باز	۲۳۱	۶۰٪/۱۵	تعداد کل کدهای باز	۱۵۳	۳۹٪/۸۵

همان‌طور که مشاهده می‌شود، به ازای هر مصاحبه صورت گرفته، مشخص شده چه تعداد کد باز پس از پایان مصاحبه و کدگذاری صورت گرفته تعیین شده است که در نهایت در نقطه اشباع تئوریک «۳۸۴» کد باز به ازای درصد فراوانی هر مصاحبه مشخص شده است. این جدول هم‌چنین نشان‌دهنده‌ی این موضوع است که کدهای باز پدیدار شده از مصاحبه اول به مصاحبه‌های آخر روند تدریجی را طی نموده است که این موضوع می‌تواند با حذف تکرارها و تمرکز بر ظهور کدهای جدید بیشتر، حکایت از طی صحیح سیر داستان از مرحله کدگذاری باز به محوری و سپس انتخابی باشد.

شکل ۴. درصد فراوانی سیر نزولی کدهای باز هر مصاحبه

لذا با تعیین جزئیات مسیر طی شده به لحاظ پیاده‌سازی فرآیند نظریه داده بنیاد مبنی بر شناسایی جنبه‌های نوظهور پدیده محوری مطالعه، طبق جدول شماره ۵ نسبت به مشخص نمودن ابعاد در هر بخش از کدهای‌های انجام‌شده اقدام می‌شود.

جدول ۵. فرآیند تفکیک کدهای شناسایی‌شده پدیده محوری در جریان مصاحبه

کدگذاری‌های اصلی			کدگذاری تئوری
کدگذاری باز	کدگذاری محوری	کدگذاری انتخابی	
مضامین مفهومی	مؤلفه‌های اصلی	مقوله‌ها	طبقه‌بندی اصلی
افشای ارتقای منابع انسانی بر اساس سطح حرفه‌ای‌گرایی	افشای توسعه برابر منابع انسانی	ظرفیت‌های منابع انسانی	جنبه‌های مؤثر در توسعه گزارشگری پایداری صنعت بانکداری
افشای ارتقای منابع انسانی نسبت به معدل بهره‌وری فردی			
افشای ارتقای منابع انسانی نسبت به امتیازهای رشد فردی			
افشای ارتقای منابع انسانی نسبت به گذراندن ایزوهای مهارت فردی			

کدگذاری‌های اصلی			کدگذاری تئوری
کدگذاری باز	کدگذاری محوری	کدگذاری انتخابی	
افشای ارتقای منابع انسانی نسبت به ساعات شرکت در دوره‌های آموزشی			
افشای ارتقای منابع انسانی نسبت به ارائه ایده‌ها و اختراعات			
افشای جزئیات اختصاص پاداش منابع انسانی نسبت به کل پاداش مدیران	افشای پرداخت منصفانه به منابع انسانی		
افشای جزئیات پرداخت‌های تشویقی منابع انسانی نسبت به مدیران			
افشای جزئیات اختصاص منابع برای آموزش برابر منابع انسانی			
افشای جزئیات پرداخت حق بیمه درمانی و تأمین اجتماعی منابع انسانی قراردادی و رسمی			
افشای جزئیات هزینه‌های نگهداشت برابر منابع انسانی قراردادی و رسمی			
افشای جزئیات گزارش فعالیت هیئت‌مدیره مبنی بر تعداد جلسات برگزار شده طبق مصوبه	افشای رویه‌های حاکمیتی	ظرفیت‌های رقابتی	
افشای جزئیات نسبت تأثیر سهامداران عمده به تعیین اعضای هیئت‌مدیره			
افشای جزئیات پاداش هیئت‌مدیره به خسارات حقوقی ناشی از شکایات			
افشای جزئیات دوره تصدی مدیرعامل بر اساس معیارهای مشخص مثل تعدد پرونده‌های حقوقی			
افشای جزئیات انتصاب مدیران اجرایی حرفه‌ای به کل مدیران منتصب			
افشای نسبت کارایی بانک‌ها	افشای رویه‌های		

کدگذاری‌های اصلی			کدگذاری تئوری	
کدگذاری باز	کدگذاری محوری	کدگذاری انتخابی		
افشای سهم جذب مشتریان بانک‌ها نسبت به رقبا	اقتصادی			
افشای نسبت بازده‌های سرمایه (ROE) بانکی				
افشای بهره‌مندی از مشوق‌های مالیاتی و جوایز صنعتی				
افشای توسعه فناوری‌های بانکی برای ارائه خدمات با کیفیت‌تر رقابتی				
افشای حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و متوسط	افشای حمایت از منافع عمومی			
افشای ارزیابی جایگاه بانک‌ها به لحاظ ریسک				
افشای اطلاعات مربوط به پرداخت‌های به‌موقع قانونی مثل عوارض و مالیات‌ها				
افشای عضویت در کمیته‌های صنفی و عام‌المنفعه				
افشای تعداد پرونده‌های حقوقی باز در محاکم قضایی	افشای همگرایی جمعی			
افشای کمک‌های مالی در زیرساخت‌های توسعه‌ای مثل ساخت مدرسه و بیمارستان و ...				
افشای همکاری با گروه‌های مردم‌نهاد و غیررسمی				
افشای سرمایه‌گذاری در عرصه هنری مثل سینما و موسیقی				
افشای حمایت‌های مالی بانک‌ها از تیم‌های ورزشی				
افشای پرداختی‌های امور خیریه				

کدگذاری‌های اصلی			کدگذاری تئوری
کدگذاری باز	کدگذاری محوری	کدگذاری انتخابی	
افشای سرمایه‌گذاری‌های بانک‌ها بر روی انرژی‌های پاک	افشای حفاظت از انرژی		
افشای سرمایه‌گذاری بر روی پانل‌های خورشیدی برای تأمین برق			
افشای بهره‌وری نسبت انرژی تجدیدپذیر با انرژی‌های تجدیدناپذیر			
افشای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های تهویه و عایق‌بندی جهت مدیریت هدر رفت انرژی			
افشای سرمایه‌گذاری بر روی سیستم‌های هوشمند کنترل گرمایش و سرمایش			
افشای گزارش‌های کمیته‌های استاندارد در پابندی به حفاظت از محیط‌زیست	افشای حفاظت از محیط‌زیست		ظرفیت‌های حقوق بین نسلی
افشای شیوه مدیریت منابع و صرفه‌جویی در آن			
افشای میزان مصرف منابع طبیعی (آب، گاز، برق)			
افشای سطح همکاری بانک‌ها با پروژه‌های حفاظت از محیط‌زیست			
افشای نتایج ارزیابی چرخه عمر خدمات			
افشای نسبت رعایت حق تقدم بر اساس نسبت پایدار دوره‌ای تعداد سهام سهامداران	افشای رعایت حقوق سهامداران		ظرفیت‌های اخلاق‌گرایی حرفه‌ای
افشای ارزش برند بانک			
افشای نقاط ضعف کنترل داخلی			
افشای اطلاعات مرتبط با درصد مالکیت مدیریتی			
افشای تأسیس هلدینگ‌ها و بیمه‌ها			

کدگذاری‌های اصلی			کدگذاری تئوری
کدگذاری باز	کدگذاری محوری	کدگذاری انتخابی	
افشای تداوم مبادلات تجاری بانک با اشخاص وابسته	افشای رعایت حقوق بشر		
افشای جزئیات رعایت حقوق اتباع خارجی رسمی در قالب ساعات کاری و پرداخت به موقع			
افشای جزئیات رعایت ایمنی و بهداشت شغلی اتباع خارجی رسمی			
افشای اهتمام رسیدگی به شکایات و جبران خسارت حقوق اتباع			
افشای سطح احترام به حقوق اقلیت‌های مذهبی در ساختارهای بانکی			
افشای جذب منصفانه اتباع در بانک‌ها			

با تعیین ابعاد گزارشگری پایداری در صنعت بانکی همسو با سه سؤال اول پژوهش، در ادامه و به منظور سنجش پایایی این ابعاد برای قرار گرفتن در چارچوب نظری و تعمیم به بستر مطالعه در بخش کمی، می‌بایست از تحلیل دلفی بهره برده شود. در این مطالعه از تحلیل دلفی کلاسیک بر پایه معیارهای میانگین و ضریب توافق استفاده می‌شود تا پس از توزیع چک‌لیست‌های مقیاس‌بندی شده [۷] گزینه‌ای لیکرت بین خبرگان، بتوان نسبت به ارائه نتایج طبق جدول (۵) اقدام نمود.

جدول (۵) نتیجه پایایی مضامین گزاره‌ای در راستای مؤلفه‌های محوری

نتیجه	دور دوم دلفی		دور اول تحلیل دلفی		مضامین مفهومی	مؤلفه‌های محوری
	ضریب توافق	میانگین	ضریب توافق	میانگین		
☒	☒	۰/۷۵	۵/۵۰	۰/۶۵	۵/۳۰	افشای توسعه برابر منابع انسانی
-	☒					اساس سطح حرفه‌ای‌گرایی

مؤلفه‌های محوری	مضامین مفهومی	دور اول تحلیل دلفی		دور دوم دلفی		نتیجه	
		میانگین	ضریب توافق	میانگین	ضریب توافق	☒	☐
	افشای ارتقای منابع انسانی نسبت به معدل بهره‌وری فردی	۵/۵۰	۰/۷۵	۵/۶۰	۰/۷۸	☒	-
	افشای ارتقای منابع انسانی نسبت به گذراندن ایزوهای مهارت فردی	۶/۲۰	۰/۸۵	۶/۳۰	۰/۸۸	☒	-
	افشای ارتقای منابع انسانی نسبت به ساعات شرکت در دوره‌های آموزشی	۵/۱۰	۰/۵۵	۵/۳۰	۰/۶۵	☒	-
	افشای ارتقای منابع انسانی نسبت به امتیازهای رشد فردی	۳/۵۰	۰/۳۵	--	--	☐	-
	افشای ارتقای منابع انسانی نسبت به ارائه ایده‌ها و اختراعات	۵/۳۰	۰/۶۵	۵/۵۰	۰/۷۵	☒	-
	افشای جزئیات اختصاص پاداش منابع انسانی نسبت به کل پاداش مدیران	۵/۴۰	۰/۷۰	۵/۶۰	۰/۷۸	☒	-
	افشای جزئیات پرداخت‌های تشویقی منابع انسانی نسبت به مدیران	۶/۰۰	۰/۸۰	۶/۱۵	۰/۸۴	☒	-
افشای پرداخت منصفانه به منابع انسانی	افشای جزئیات اختصاص منابع برای آموزش برابر منابع انسانی	۵/۰۰	۰/۵۰	۵/۱۰	۰/۵۵	☒	-
	افشای جزئیات پرداخت حق بیمه درمانی و تأمین اجتماعی منابع انسانی قراردادی و رسمی	۶/۰۰	۰/۸۰	۶/۱۰	۰/۸۲	☒	-
	افشای جزئیات هزینه‌های نگهداشت برابر منابع انسانی قراردادی و رسمی	۵/۱۰	۰/۵۵	۵/۲۰	۰/۶۰	☒	-

نتیجه	دور دوم دلفی		دور اول تحلیل دلفی		مضامین مفهومی	مؤلفه‌های محوری
	✓	✗	ضریب توافق	میانگین		
-	✓	۰/۷۸	۵/۶۰	۰/۷۰	۵/۴۰	افشای رویه‌های حاکمیتی
					افشای جزئیات گزارش فعالیت هیئت‌مدیره مبنی بر تعداد جلسات برگزار شده طبق مصوبه	
-	✓	۰/۷۵	۵/۵۰	۰/۶۵	۵/۳۰	
					افشای جزئیات نسبت تأثیر سهامداران عمده به تعیین اعضای هیئت‌مدیره	
-	✓	۰/۷۸	۵/۶۰	۰/۷۵	۵/۵۰	
					افشای جزئیات پاداش هیئت‌مدیره به خسارات حقوقی ناشی از شکایات	
-	✓	۰/۶۰	۵/۲۰	۰/۵۸	۵/۱۵	افشای رویه‌های اقتصادی
					افشای جزئیات دوره تصدی مدیرعامل بر اساس معیارهای مشخص مثل تعدد پرونده‌های حقوقی	
-	✓	۰/۷۷	۵/۶۰	۰/۶۵	۵/۳۰	
					افشای جزئیات انتصاب مدیران اجرایی حرفه‌ای به کل مدیران منتصب	
-	✓	۰/۷۸	۵/۶۰	۰/۷۵	۵/۵۰	
					افشای نسبت کارایی بانک‌ها	
-	✓	۰/۷۵	۵/۵۰	۰/۶۵	۵/۳۰	افشای رویه‌های اقتصادی
					افشای سهم جذب مشتریان بانک‌ها نسبت به رقبای	
-	✓	۰/۶۰	۵/۲۰	۰/۵۸	۵/۱۵	
					افشای نسبت بازده‌های سرمایه (ROE) بانکی	
-	✓	۰/۸۳	۶/۱۰	۰/۸۰	۶/۰۰	افشای توسعه فناوری‌های بانکی برای ارائه خدمات با کیفیت‌تر رقابتی
					افشای بهره‌مندی از مشوق‌های مالیاتی و جوایز صنعتی	
-	✓	۰/۷۹	۵/۶۵	۰/۷۰	۵/۴۰	

مؤلفه‌های محوری	مضامین مفهومی	دور اول تحلیل دلفی		دور دوم دلفی		نتیجه	
		میانگین	ضریب توافق	میانگین	ضریب توافق	☒	☐
افشای حمایت از منافع عمومی	افشای حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط	۵/۱۰	۰/۵۵	۵/۳۰	۰/۶۵	☒	-
	افشای ارزیابی جایگاه بانک‌ها به لحاظ ریسک	۶/۰۰	۰/۸۰	۶/۱۰	۰/۸۲	☒	-
	افشای اطلاعات مربوط به پرداخت‌های به موقع قانونی مثل عوارض و مالیات‌ها	۵/۴۰	۰/۷۰	۵/۶۰	۰/۷۸	☒	-
	افشای عضویت در کمیته‌های صنفی و عام‌المنفعه	۵/۳۰	۰/۶۵	۵/۶۰	۰/۷۷	☒	-
	افشای تعداد پرونده‌های حقوقی باز در محاکم قضایی	۵/۲۰	۰/۶۰	۵/۳۰	۰/۶۵	☒	-
افشای همگرایی جمعی	افشای کمک‌های مالی در زیرساخت‌های توسعه‌ای مثل ساخت مدرسه و بیمارستان و ...	۵/۱۵	۰/۵۸	۵/۲۰	۰/۶۰	☒	-
	افشای همکاری با گروه‌های مردم‌نهاد و غیررسمی	۵/۰۰	۰/۵۰	۵/۱۰	۰/۵۵	☒	-
	افشای سرمایه‌گذاری در عرصه هنری مثل سینما و موسیقی	۶/۲۰	۰/۸۵	۶/۳۰	۰/۸۸	☒	-
	افشای حمایت‌های مالی بانک‌ها از تیم‌های ورزشی	۶/۰۰	۰/۸۰	۶/۱۵	۰/۸۴	☒	-
	افشای پرداختی‌های امور خیریه	۵/۱۰	۰/۵۵	۵/۳۰	۰/۶۵	☒	-
افشای حفاظت از انرژی	بانک‌ها بر روی انرژی‌های پاک	۵/۴۰	۰/۷۰	۵/۶۰	۰/۷۸	☒	-
	پانل‌های خورشیدی برای تأمین برق	۵/۰۰	۰/۵۰	۵/۱۰	۰/۵۵	☒	-

مؤلفه‌های محوری	مضامین مفهومی	دور اول تحلیل دلفی		دور دوم دلفی		نتیجه	
		میانگین	ضریب توافق	میانگین	ضریب توافق	☒	☐
	افشای بهره‌وری نسبت انرژی تجدیدپذیر با انرژی‌های تجدیدناپذیر	۶/۰۰	۰/۸۰	۶/۱۰	۰/۸۲	☒	-
	افشای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های تهویه و عایق‌بندی جهت مدیریت هدر رفت انرژی	۵/۳۰	۰/۶۵	۵/۵۰	۰/۷۵	☒	-
	افشای سرمایه‌گذاری بر روی سیستم‌های هوشمند کنترل گرمایش و سرمایش	۵/۲۰	۰/۶۰	۵/۳۰	۰/۶۵	☒	-
افشای حفاظت از محیط‌زیست	افشای گزارش‌های کمیته‌های استاندارد در پایداری به حفاظت از محیط‌زیست	۶/۰۰	۰/۸۰	۶/۱۰	۰/۸۲	☒	-
	افشای شیوه مدیریت منابع و صرفه‌جویی در آن	۵/۵۰	۰/۷۵	۵/۶۰	۰/۷۸	☒	-
	افشای میزان مصرف منابع طبیعی (آب، گاز، برق)	۵/۲۰	۰/۶۰	۵/۳۰	۰/۶۵	☒	-
	افشای سطح همکاری بانک‌ها با پروژه‌های حفاظت از محیط‌زیست	۵/۱۵	۰/۵۸	۵/۲۰	۰/۶۰	☒	-
	افشای نتایج ارزیابی چرخه عمر خدمات	۵/۰۰	۰/۵۰	۵/۱۰	۰/۵۵	☒	-
افشای رعایت حقوق سهامداران	افشای نسبت رعایت حق تقدم بر اساس نسبت پایدار دوره‌ای تعداد سهام سهامداران	۳/۰۰	۰/۳۰	--	--	☒	-
	افشای ارزش برند بانک	۵/۳۰	۰/۶۵	۵/۵۰	۰/۷۵	☒	-
	افشای نقاط ضعف کنترل داخلی	۵/۴۰	۰/۷۰	۵/۶۰	۰/۷۸	☒	-

مؤلفه‌های محوری	مضامین مفهومی	دور اول تحلیل دلفی		دور دوم دلفی		نتیجه	
		میانگین	ضریب توافق	میانگین	ضریب توافق	☒	☐
	افشای اطلاعات مرتبط با درصد مالکیت مدیریتی	۵/۰۰	۰/۵۰	۵/۱۰	۰/۵۵	☒	-
	افشای تأسیس هلدینگ‌ها و بیمه‌ها	۶/۰۰	۰/۸۰	۶/۱۵	۰/۸۴	☒	-
	افشای تداوم مبادلات تجاری بانک با اشخاص وابسته	۵/۱۰	۰/۵۵	۵/۳۰	۰/۶۵	☒	-
افشای رعایت حقوق بشر	افشای جزئیات رعایت حقوق اتباع خارجی رسمی در قالب ساعات کاری و پرداخت به موقع	۵/۵۰	۰/۷۵	۵/۶۰	۰/۷۸	☒	-
	افشای جزئیات رعایت ایمنی و بهداشت شغلی اتباع خارجی رسمی	۵/۳۰	۰/۶۵	۵/۶۰	۰/۷۷	☒	-
	افشای اهتمام رسیدگی به شکایات و جبران خسارت حقوق اتباع	۶/۱۰	۰/۸۰	۶/۴۰	۰/۹۰	☒	-
	افشای سطح احترام به حقوق اقلیت‌های مذهبی در ساختارهای بانکی	۶/۲۰	۰/۸۵	۶/۳۰	۰/۸۸	☒	-
	افشای جذب منصفانه اتباع در بانک‌ها	۵/۴۰	۰/۷۰	۵/۶۰	۰/۷۸	☒	-

با نتایج به دست آمده مشخص شده است که دو مضمون «افشای ارتقای منابع انسانی نسبت به امتیازهای رشد فردی» و «افشای نسبت رعایت حق تقدم بر اساس نسبت پایدار دوره‌ای تعداد سهام سهامداران» به دلیل اینکه میانگین و ضریب توافق کمتر از «۵/۰۰» و «۰/۵۰» حذف شده است؛ اما باقی مضامین در راستای مؤلفه‌های محوری مورد تأیید قرار گرفته است که می‌توان در راستای ارائه چارچوب پژوهش در گام بعدی فرآیندهای تحلیلی این مطالعه، اقدام نمود.

شکل ۵. چارچوب نظری گزارشگری پایداری در صنعت بانکی

لذا با شناخت ابعاد نهایی گزارشگری پایداری در صنعت بانکی در ادامه می‌بایست باهدف تفکیک هر بُعد شناسایی شده بر مبنای تعداد کدهای باز ایجادشده، نسبت به ارائه‌ی جدول شماره ۷ اقدام نمود.

جدول ۷. تفکیک کدهای ایجادشده از مصاحبه‌های انجام‌شده

مقوله‌های شناسایی شده	مؤلفه‌های شناسایی شده	مضامین	کدهای باز	درصد فراوانی
ظرفیت‌های منابع انسانی	افشای توسعه منابع انسانی	۵	۳۷	۹۱/۶۳
	افشای پرداخت منصفانه به منابع انسانی	۵	۳۹	۱۰۱/۱۵

مقوله‌های شناسایی شده	مؤلفه‌های شناسایی شده	مضامین	کدهای باز	درصد فراوانی
ظرفیت‌های رقابتی	افشای رویه‌های حاکمیتی	۵	۴۰	۱۰٪/۴۱
	افشای رویه‌های اقتصادی	۵	۳۶	۹٪/۳۷
ظرفیت‌های اجتماعی	افشای حفاظت از منافع عمومی	۵	۳۵	۹٪/۱۱
	افشای همگرایی جمعی	۵	۳۸	۹٪/۸۹
ظرفیت‌های حقوق بین‌نسلی	افشای حفاظت از انرژی	۵	۴۱	۱۰٪/۶۷
	افشای حفاظت از محیط‌زیست	۵	۳۹	۱۰٪/۱۵
ظرفیت‌های اخلاق‌گرایی حرفه‌ای	افشای رعایت حقوق ذینفعان	۵	۳۷	۹٪/۶۳
	افشای رعایت حقوق بشر	۵	۴۲	۱۰٪/۹۳
مجموع ستونی	۷ مؤلفه‌ی شناسایی شده	۵۰	۳۸۴	۱۰۰٪

با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول شماره ۶ مشاهده می‌شود که از مجموع [۳۸۴] کد باز اولیه، تعداد [۵] مقوله، [۱۰] مؤلفه و [۵۰] مضمون گزاره‌ای، تشکیل‌دهنده‌ی چارچوب نظری این پدیده می‌باشند. لذا این نتایج تأیید می‌کند که امکان بسط مؤلفه‌های محوری به بستر مطالعه ممکن می‌باشد. لذا در ادامه و باهدف تعمیم یافته‌های مشخص شده از بخش کیفی به بستر مطالعه، جهت اجرای فرآیند رتبه‌بندی تفسیری تلاش می‌شود تا طی مقایسه زوجی، تأثیرگذارترین روابط سطری «*i*» و ستونی «*j*» مورد ارزیابی قرار گیرند تا امکان پاسخ به سؤال چهارم پژوهش ممکن باشد. لذا با اتکا به تشریح روابط امتیاز ماتریسی در جدول شماره ۸، مرحله‌ی اول ایجاد ماتریس‌های تعاملی مدنظر قرار می‌گیرد.

جدول ۸. نمادهای تحلیلی ماتریس تفسیری

تشریح تفسیری نمادهای اختصاصی	تعیین روابط سطری « <i>i</i> » و ستونی « <i>j</i> »	
اثر مستقیم سطر بر ستون	$i \Rightarrow j$	V
اثر مستقیم ستون بر سطر	$i \Leftarrow j$	A
اثر متقابل سطر و ستون	$i \Leftrightarrow j$	X
عدم وجود اثر سطر و ستون	$i \not\leftrightarrow j$	O

اختصاص نمادها تحلیل تفسیری

در تشریح این جدول باید اذعان شود، هر یک از نمادهای اختصاری «V»؛ «A»؛ «X» و «O» بر اساس ۴ نوع از اثرگذاری سطری «i» و ستونی «j»، اقدام به ایجاد ماتریس خودتعاملی ساختاری طبق جدول شماره ۹ می‌شود.

جدول ۹. ماتریس خودتعاملی مؤلفه‌های محوری

T	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10
T1	☐	X	A	O	V	O	V	V	V	X
T2		☐	A	O	O	O	V	V	V	X
T3			☐	V	V	V	O	O	V	O
T4				☐	O	V	O	O	V	O
T5					☐	X	V	V	V	O
T6						☐	A	A	V	O
T7							☐	X	V	O
T8								☐	V	O
T9									☐	V
T10										☐

در ادامه می‌بایست بر اساس کسب اختصار «A» و «X» در تقاطع مقایسه‌ی زوجی سطری «i» و ستون «j» نسبت به ارائه‌ی ماتریس تفسیری اقدام نمود. در واقع در این بخش ارتباطات غیرمستقیمی که می‌تواند در ارزیابی کلی روابط ماتریسی مؤثر باشد، ارائه می‌گردد تا در جمع‌بندی نهایی، مؤثرترین مؤلفه‌ی محوری در بستر مطالعه مشخص شود. سپس بر اساس نمادهای اختصاری ارائه‌شده توسط مشارکت‌کنندگان در جدول (۸) می‌بایست اقدام به تشکیل ماتریس دستیابی نمود. برای این منظور لازم است تا طبق جدول شماره ۱۱ فرآیندهای تبدیل نمادهای اختصاری مورد توجه قرار گیرد.

جدول ۱۱. فرآیند تبدیل نمادهای اختصاری به ۰ و ۱

نماد	V	A	X	O
رابطه ریاضی	$i \rightarrow j \Rightarrow 1 \text{ and } 0$	$j \rightarrow i \Rightarrow 0 \text{ and } 1$	$i \leftrightarrow j \Rightarrow 1 \text{ and } 1$	$i \nrightarrow j \Rightarrow 0 \text{ and } 0$
رابطه تفسیری	تقاطع سطر «i» به ستون «j» عدد ۱ و معکوس عدد ۰	تقاطع سطر «j» به ستون «i» عدد ۰ و معکوس عدد ۱	تقاطع سطر «i» به ستون «i» به ستون «j» عدد ۱ و معکوس عدد ۰	تقاطع سطر «i» به ستون «j» عدد ۰ و معکوس عدد ۰

در واقع جدول شماره ۱۱ نشان می‌دهد، قرار گرفتن هر یک از نمادهای اختصاری در جدول شماره ۹، چه نقشی در تشکیل ماتریس دستیابی اولیه طبق جدول شماره ۱۲ دارد که در بخش زیر ارائه شده است.

جدول ۱۲. ماتریس دستیابی اولیه مؤلفه‌های محوری

T	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10
T1	☐	۱	۰	۰	۱	۰	۱	۱	۱	۱
T2	۱	☐	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۱
T3	۱	۱	☐	۱	۱	۱	۰	۰	۱	۰
T4	۰	۰	۰	☐	۰	۱	۰	۰	۱	۰
T5	۰	۰	۰	۰	☐	۱	۱	۱	۱	۰
T6	۰	۰	۰	۰	۱	☐	۰	۰	۱	۰
T7	۰	۰	۰	۰	۰	۱	☐	۱	۱	۰
T8	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	☐	۱	۰
T9	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	☐	۱
T10	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	-	۰	☐

با تبدیل نمادهای اختصاری نمادهای ماتریس خود تعاملی به ۰ و ۱ در جدول شماره ۱۲ می‌بایست نسبت به تعیین ماتریس دستیابی نهایی طبق جدول شماره ۱۳ اقدام نمود. در این ماتریس روابط قطری که توجیه‌کننده دلایل اثرگذاری غیرمستقیم سه مؤلفه‌ی محوری می‌باشند با نماد «۱*» مشخص شوند.

جدول ۱۳. ماتریس دستیابی نهایی مؤلفه‌های محوری

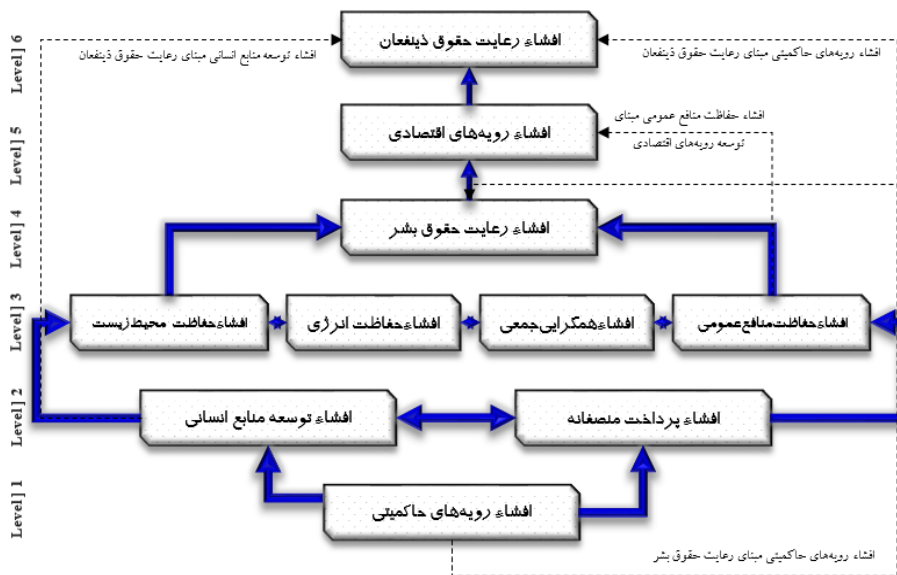
T	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10
T1	۱	۱	۱*	۰	۱	۰	۱	۱	۱	۱
T2	۱	۱	۱*	۰	۱*	۰	۱	۱	۱	۱
T3	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱*	۰	۱	۱*
T4	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱*	۱	۰
T5	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۰
T6	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۱*	۱	۱*
T7	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۰
T8	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۰
T9	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱
T10	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	-	۰	۱

با توجه به مشخص شدن، سطح تأثیر گذاری مستقیم؛ غیر مستقیم و قطبی مؤلفه‌های محوری، در گام بعد اقدام به تعیین درصدهای امتیاز مجموع سطح تأثیر گذاری‌ها می‌شود که این نتایج در قالب جدول (۱۳) ارائه شده است.

جدول (۱۳) ماتریس امتیازی نهایی مؤلفه‌های محوری

	مجموع امتیازها	T10	T9	T8	T7	T6	T5	T4	T3	T2	T1		
درصد امتیازها	۶۶٪/۱۶۶	۴۴	۳	۲	۴	۴	۳	۵	۳	۷	۶	۷	تأثیر گذاری مستقیم
	۱۲٪/۱۳	۸	۰	۰	۰	۰	۲	۰	۱	۲	۲	۱	تأثیر گذاری قطبی
	۲۱٪/۲۱	۱۴	۲	۰	۲	۲	۱	۱	۰	۲	۲	۲	تأثیر گذاری تفسیری
	۱۰۰٪	۶۶	۵	۲	۶	۶	۶	۶	۴	۱۱	۱۰	۱۰	تأثیر گذاری کلی
	۱۰۰٪	۷٪/۱۵۷	۱/۰۵	۱/۰۹	۱/۰۹	۱/۰۹	۱/۰۹	۱/۰۶	۱/۶۶	۱/۱۵	۱/۱۵	۱/۱۵	درصد تأثیر گذاری جامع
		چهارم	ششم	سوم	سوم	سوم	سوم	پنجم	اول*	دوم	دوم		
رتبه‌بندی ابعاد محوری گزارشگری پایداری در صنعت بانکی													

با ارجاع به یافته‌های پژوهش مشخص می‌گردد، تحت تأثیر مقایسه‌پذیری زوجی مبتنی بر ماتریس رتبه‌بندی تفسیری، بُعد «افشای رویه‌های حاکمیتی» [T3]، مهم‌ترین محور شیوه گزارشگری پایداری در صنعت بانکی می‌باشد که توجه به آن می‌تواند به مشروعیت‌زایی بالاتر کارکردهای بانکی در تداوم حضور در سطح فعالیت‌های مؤثر در برابر انتظارات ذینفعان، منجر گردد. لذا با درک این نتیجه نسبت به ارائه چارچوب رتبه‌بندی تفسیری به‌عنوان یک نقشه راه استراتژیک اقدام می‌شود.

ارجاع به تفکیک سطح‌های رتبه‌بندی نشان می‌دهد، چارچوب استراتژیک ظرفیت‌های گزارشگری پایداری در صنعت بانکی، مبتنی بر [۶] سطح از تعیین اولویت‌های محوری از پایین به بالا می‌باشد. به طوری که مشخص شد، افشای رویه‌های حاکمیتی گزارشگری پایداری در لایه اول تأثیرگذاری در صنعت بانکی از اهمیت بالاتر و افشای رعایت حقوق ذینفعان در گزارشگری پایداری، با قرار گرفتن در لایه ششم تأثیرگذاری در صنعت بانکی، از اهمیت پایین‌تری برخوردار است. لذا توجه به این

فرآیند می‌تواند در سیاست‌گذاری‌های مدنظر نظام بانکی برای پیاده‌سازی گزارشگری پایداری نیز مؤثر باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این مطالعه ارائه چارچوب گزارشگری پایداری در صنعت بانکی ایران در راستای پردازش و تفسیر ابعاد محوری در قالب یک نقشه راه استراتژیک می‌باشد. در تفسیر این نتیجه کسب‌شده بایستی بیان گردد، عرصه‌های حاکمیتی جزء پایه اصلی در مبانی طبق توصیه کمیته شورای گزارشگری یکپارچه و پیشنهادهای سازمان ابتکار گزارشگری جهانی برای افزایش ظرفیت‌های افشای اطلاعات پایداری می‌باشد. در بیان اهمیت این بُعد از رویکردهای ساختاری بانک‌ها، حائز اهمیت است که از استعاره ستون فقرات گزارشگری مسئولانه از این معیار یاد شود که می‌تواند زمینه‌ساز اعتماد بالاتر و تسهیل‌کننده تصمیم‌گیری‌های آگاهانه ذینفعان گردد. چراکه غالباً افشای اطلاعات غیرمالی سطح راهبری بانک در گذشته که نشان‌دهنده سمت و سوی عملکردی بانک‌ها در کسب مشروعیت بالاتر می‌باشد، صرفاً به صورت نمادین در گزارش‌های همراه ارائه می‌گردید و از بیان جزئیاتی مثل پرداخت پاداش، تعداد مصوبه‌ها و جلسات تشکیل‌شده یا چگونگی دوره تصدی مدیرعاملی بانک‌ها سخنی به میان نمی‌آمد. لذا تعیین این بُعد در ساختار گزارشگری پایداری در صنعت بانکی به‌عنوان یک مبنای دارای اهمیت از نظر سیاست‌گذاری‌های آتی، می‌تواند حاوی این پیام مهم برای نظام بانکی باشد که اساساً تحت تأثیر ارائه جزئیات بیشتری از گزارش‌های راهبری در نظام بانکی، رویکرد ذینفعان چه در نقش تصمیم‌گیرنده و چه در نقش قانون‌گذار، مسلماً همراه با اعتماد بالاتر به نظارت‌های ساختار هیئت‌مدیره بر رعایت استانداردها و دستورالعمل‌هایی است که می‌تواند ضمن شفافیت‌بخشی بیشتر برای ذینفعان، به بهبود جایگاه رقابتی بانک‌ها کمک نماید. شفافیت‌هایی که با تمرکز بر نظام راهبری بانک و ارائه حجم بیشتری از اطلاعات قابل افشای در فرآیندهای اختیاری قابل استدلال در نظارت‌ها و کنترل‌های داخلی، نشان‌دهنده نوع دیدگاه

پاسخگویی مشروع تر بانک‌ها نسبت به سایر رقبا برای جلب اعتماد بالاتر می‌باشد. چراکه اساساً هدف پیاده‌سازی گزارشگری پایداری به منزله نشان داده جزئیات بالاتری از اثربخش‌های کنترل بر تصمیم‌های قابل اتخاذی است که با حفاظت از منافع اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی، به ایجاد اعتماد بالاتر منجر گردد. لذا بانک‌ها از طریق گزارشگری پایداری این فرصت را دارند تا با افشای جزئیات بیشتری از عملکردهای هیئت‌مدیره در خصوص مصوبه‌هایی در راستای حفاظت از منافع مشتریان و سهامداران خود، حاوی پیام استقلال هیئت‌مدیره خارج از زدوبندهای سیاسی باشد. به‌علاوه افشای داده‌های مرتبط با پرداخت پاداش به هیئت‌مدیره و مدیران در راستای نسبت‌های ابتکاری مثل بهره‌وری و یا تعداد پرونده‌های حقوقی/قضایی بانکی که نشان‌دهنده تلاش هیئت‌مدیره برای شفافیت بیشتر در قبال ذینفعان می‌باشد، از جمله جنبه‌های کاربردی است که بانک‌ها می‌توانند به ارائه گزارش‌های اختیاری خود در نظام راهبری هویت جدیدی اعطاء نمایند. لذا نتایج کسب‌شده نشان‌دهنده ظرفیت‌های بروزشده تری از توجه ویژه ذینفعان بانکی به شاکله پنهان هیئت‌مدیره در جهت حفاظت از حقوق آنان در ساختار حاکمیتی بانک‌ها می‌باشد. نتیجه کسب‌شده به لحاظ تطبیق‌پذیری با پژوهش‌های دیگر، با این محدودیت روبرو است که اساساً مطالعه‌های گذشته با سیر چنین رویکرد نظری و تحلیلی، به این پدیده ورود نکرده‌اند و این مسئله امکان مقایسه مصداقی این مطالعه را با مطالعه‌های دیگر را مهیا نمی‌کند؛ اما به لحاظ ماهیت کلی اهمیت توسعه گزارشگری پایداری در صنعت بانکی، فرآیندهای طی شده نظری را می‌توان با پژوهش‌هایی مثل Gupta (۲۰۲۵) که اذعان می‌دارد گزارشگری پایداری بانک‌ها به دلیل تأکید بر افشای اطلاعاتی همچون حاکمیت شرکتی، مدیریت ریسک و اثرگذاری اجتماعی ماهیتی متمایز از شرکت‌های تولیدی و خدماتی دارد و Moufty, Sharma and Kumar (2024) و همکاران (۲۰۲۴) و سامنی‌ملایری و همکاران (۱۴۰۳) تطبیق داد، چراکه این پژوهش‌ها همچون یافته‌های این مطالعه بر گسترده‌سازی سطح بیشتری از جنبه‌های قابل افشای اطلاعاتی در گزارشگری پایداری

در بانک‌ها تأکید دارند. همچنین نتایج پژوهش با مطالعه انجام شده توسط حسینی و همکاران (۱۴۰۳) که بعد راهبری پایداری را تأثیرگذارترین بعد در گزارشگری پایداری شرکت‌های اسلامی شناسایی نمود، سازگار است.

پیشنهاد‌های کاربردی

هم‌راستا با نتایج کسب شده، می‌توان در راستای انتخاب افشای رویه‌های حاکمیتی در نظام بانکی به عنوان یک سازوکار غیرمالی در افشای اطلاعات فراگیرتر پایدار به سیاست‌گذاران در وهله اول توصیه نمود که باهدف ریل‌گذاری‌های هنجاری، نهادهای بالادستی در نظارت بر بانک‌ها تلاش نمایند با تدوین چارچوبی از شیوه‌های پایش و کنترل، بانک‌ها را برای افشای فراگیرتری از جنبه‌های اختیاری تشویق نمایند. به‌عنوان مثال این چارچوب می‌تواند با در نظر گرفتن معیارهای افشای در قالب گزارشگری پایداری، بانک‌ها را برحسب چک لیست‌های این شیوه از گزارشگری در طی یک سال مالی مورد ارزیابی قرار دهند و مزایایی را برای بانک‌های قرار گرفته در اعتبار بالاتر در نظر بگیرند. در وهله دوم تغییر قوانین و مقررات محدودکننده افشای اطلاعات پایدارتر، بایستی در دستور کار نهادهای ذی‌ربطی قرار گیرد که به دلیل عدم بازنگری در آن، بانک‌ها را در ارائه گزارش‌های باکیفیت‌تری از معیارهای غیرمالی بی‌انگیزه نموده است. لذا لازم است تا با بازنگری در دستورالعمل‌های اجرایی و تغییر برخی قوانین بانکی، تلاش گردد تا سطح افشای فراگیرتر اطلاعات برای شفافیت بیشتر مدنظر قرار گیرد. درنهایت به سازمان بورس اوراق بهادار به‌عنوان نهاد ناظر بر بانک‌های پذیرفته‌شده در بازار مالی توصیه می‌شود تا با در نظر گرفتن سازوکارهای منحصربه‌فردی از ارزیابی بانک‌ها به لحاظ مهیا نمودن حجم بیشتری از اطلاعات اختیاری، دستورالعمل‌هایی را برای توسعه پایدارتر بانک‌ها ارائه دهند. چراکه با توجه به نقش بااهمیت و متعادل‌کننده بانک‌ها در اقتصاد، در صورتی که بانک به سمت پایداری حرکت کند، کل جامعه را می‌تواند به سمت توسعه پایدار سوق دهد. لذا استفاده از راه‌کارهای تسهیل‌کننده در این عرصه، می‌تواند به سرمایه‌گذاران، مشتریان،

ارائه چارچوب گزارشگری پایداری در صنعت بانکی ایران...؛ بحیرایی و همکاران | ۷۹

نهادهای نظارتی و جامعه اطمینان دهد که خارج از ساختار مالکیت بانک‌ها به لحاظ سیاسی یا حتی مالکیت عمده، اولویت تحریک بالاتر آن‌ها در افشای جزئیات بیشتری از ماهیت عملکردی بانک می‌باشد.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Afsaneh Bahiraei

 <https://orcid.org/0009-0003-6143-075X>

Seyed Ali Hosseini

 <https://orcid.org/0000-0002-2470-2950>

Parisa Sadat Behbahaninia

 <https://orcid.org/0000-0002-4712-3003>

منابع

- احمدزاده، یونس، مران جوری، مهدی، علیخانی کشکک، رضیه، تقی پوریان گیلانی، یوسف. (۱۴۰۱). ارائه چارچوب گزارشگری پایداری مبتنی بر ایجاد توازن بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت‌های شرکت، نشریه پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۴(۵۶): ۱۶۱-۱۸۹.
Doi: 10.30495/faar.2022.698385
- حسنی مقدم، صادق، مهتدی، محمدمهدی، بازرگانی، حسین، طاهری، علی و میری، محسن. (۱۴۰۲). شناسایی و رتبه‌بندی تفسیری عوامل مؤثر بر ارتقای چابکی در مدیریت فرآیندهای کسب و کار. تصمیم‌گیری و تحقیق در عملیات، ۸(۴)، ۹۹۳-۱۰۱۴. Doi: ۱۰.۲۲۱۰۵/dmor.2023.381281.1706
- حسینی، سیدعلی، احمدی، شیما و سیل‌سپور، حسین. (۱۴۰۳). بررسی تأثیر ساختارهای راهبری شرکتی بر پذیرش، میزان و کیفیت گزارش‌های پایداری: کاربست روش مرور سیستماتیک. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۲۱(۸۴)، ۹۷-۴۱. Doi: 10.22054/qjma.2024.79513.2564
- حقیقت، طوبی، حکمت، هانیه. (۱۴۰۳). مروری بر پیشرفت‌ها و چالش‌های گزارشگری پایداری در ایران، نشریه پژوهش‌های حسابداری و راهبری شرکتی، ۷(۳): ۱-۱۵. Doi: ۱۰.۷۱۶۰۰/jacgr.2024.1128420
- رحمانی، علی و محمودخانی، مهناز. (۱۴۰۰). ضرورت تهیه و اطمینان بخشی گزارش‌های پایداری: دیدگاه حساب‌رسان و خبرگان صنعت بیمه. پژوهش‌های حسابرسی حرفه‌ای، ۵(۲)، ۱۲۸-۱۵۶. Doi: 10.22034/jpar.2022.550623.1082
- سامنی ملایری، سمیرا، همت فر، محمود و کرمی، غلامرضا. (۱۴۰۳). شناسایی محرک‌های (انگیزه) گزارشگری پایداری در صنعت بانکداری ایران. مجله دانش حسابداری، ۱۵(۴)، ۱۱۵-۱۳۲. Doi: 10.22103/jak.2024.23108.4026
- شکرخواه، جواد. (۱۴۰۴). بررسی تأثیر گزارشگری پایداری بر عملکرد مالی: کاربست روش مرور سیستماتیک، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، (۰)، ۱۰.۲۲۰۵۴/qjma.2025.87299.2697

ضیا، فرناز، و کیلی فرد، حمیدرضا، صراف، فاطمه. (۱۳۹۹). تأثیر گزارشگری پایداری بر کاهش عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، *حسابداری مدیریت*، ۱۳(۴۶): ۱۲۱-۱۳۵. <https://sanad.iau.ir/Journal/jma/Article/816752>

عبدی، مصطفی، کردستانی، غلامرضا و رضازاده، جواد. (۱۳۹۹). گزارشگری پایداری: رتبه‌بندی محرک‌ها و شاخص‌ها. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۱۰(۲): ۷۱-۱۱۴. Doi: ۱۰.۲۲۰۵۱/jera.2019.25698.2404

کثیر، حسین، بحیرایی، علیرضا و گلی، عباس. (۱۴۰۳). ارائه چارچوبی برای گزارشگری یکپارچه در صنعت بانکداری ایران. *فصل‌نامه مطالعاتی در مدیریت بانکی و بانکداری اسلامی*، ۱۰(بهار)، ۸۲-۱۲۹. Doi: 10.22034/jifb.2024.440683.1554

کلانتری، مهدی، ولیان، حسن، عبدلی، محمدرضا و شهری، مریم. (۱۴۰۲). چارچوب برآزش محتوایی محرک‌های حسابداری خلاق بر اساس تکنیک خوشه‌بندی رپیدماینر: پیاده‌سازی الگوریتم هارتینگان-ونگ. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۱۳(۴): ۲۴۵-۲۷۶. Doi: ۱۰.۲۲۰۵۱/jera.2023.43032.3108

گوران، فرهاد. (۱۴۰۳). بررسی جامع تحولات و نوآوری‌های اخیر در حسابداری مالی و تأثیر آن بر گزارشگری مالی، *نشریه پژوهش در حسابداری و علوم اقتصادی*، ۸(۳۲): ۹-۱۶. https://shij.ir/jares/upload/jares/Content/040114_16/02-Jares-No32-99535

مبینی، پری، خدادادی، ولی، محمودی، علی، جرجزاده، علیرضا و کعب عمیر، احمد. (۱۴۰۲). ارزیابی کارکردهای گزارشگری پایدار تحت وجود ساختارهای هولوگرافیک شرکت‌های بازار سرمایه. *توسعه و سرمایه*، ۸(۲): ۱۶۹-۱۹۶. Doi: ۱۰.۲۲۱۰۳/jdc.2022.20420.1310

میرعمادی، سیدعلی‌اکبر، رضازاده، جواد، خدارحمی، بهروز. (۱۴۰۱). الگوی گزارشگری قسمت‌های عملیاتی در صنعت بانکداری ایران، *نشریه پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۴(۵۳): ۱۰۳-۱۳۴. Doi: 10.30495/faar.2022.691689

یوسفی زاده، سحر و فخاری، حسین. (۱۴۰۳). ویژگی‌های شرکتی تعیین‌کننده گزارشگری پایداری. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۱۴(۴): ۱۴۹-۱۸۴. Doi: ۱۰.۲۲۰۵۱/jera.2024.47392.3254

References

- Afolabi, H., Ram, R., & Rimmel, G. (2023). Influence and behaviour of the new standard setters in the sustainability reporting arena: implications for the Global Reporting Initiative's current position. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 14(4), 743-775. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-01-2022-0052>
- Alvareza, I. G., & Ortas, E. (2017). Corporate Environmental Sustainability Reporting in the Context of National Cultures: A Quantile Regression Approach. *International Business Review*, 26(2), 337-353. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2016.09.003>
- Baldissera, A. (2023). Sustainability reporting in banks: History of studies and a conceptual framework for thinking about the future by learning from the past. *Corporate Social Responsibility and Environment Management*, 30(5), 2385-2405. <https://doi.org/10.1002/csr.2491>
- Bohn, L., Macagnan, C.B., & Kronbauer, C.A. (2025). Navigating legitimacy: diverse stakeholder perspectives on the IFRS Foundation's establishment of the ISSB. *Meditari Accountancy Research*, 33(1), 86-113. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-11-2023-2235>
- Christensen, H., Hales, J., O'Dwyer, B., & Peecher, M. E. (2024). Accounting for sustainability and climate change: Special section overview. *Accounting, Organizations and Society*, 113(2), 1-19. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2024.101568>
- Davey, K., Entwistle, G., & Faye, C. (2025). Sustainability Reporting in the Banking Industry: Examining the Extent of Assurance. *Journal of Accounting, Ethics & Public Policy*, 26(1), 27-43. <https://doi.org/10.60154/jaapp.2025.v26n1p27>
- De Villiers, C., La Torre, M., & Molinari, M. (2022). The Global Reporting Initiative's (GRI) past, present and future: critical reflections and a research agenda on sustainability reporting (standard-setting). *Pacific Accounting Review*, 34(5), 728-747. <https://doi.org/10.1108/PAR-02-2022-0034>
- Glaser, B. G. (1992). *Theoretical Sensitivity: Advances in the methodology of grounded theory*. Mill Valley, Calif.: Sociology Press.
- Gulko, N., Gerardou, F.S., & Withanage, N. (2024). *The Concept of Materiality in CSR and SDGs Reporting: Definitions, Interpretation, Application, and Sustainable Value Creation*, Hunjra, A.I. and Hussainey, K. (Ed.) The Emerald Handbook of Ethical Finance and

- Corporate Social Responsibility, Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 1-30. <https://doi.org/10.1108/978-1-80455-406-720241001>
- Gupta, M. (2025). Is sustainability reporting a way forward? Evidence from banking industry. *Meditari Accountancy Research*, 33(1), 53-85. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-03-2024-2408>
- Gupta, M. (2025). Unveiling the impact of sustainability reporting on banking performance: Role of country-specific determinants. *Journal of Economics and Business*, 4(4), 64-89. <https://doi.org/10.1016/j.jeconbus.2025.106246>
- Hedley, T., Porco, B., Keiningham, T.L., Aksoy, L., Statuto, L.A., & Amin, M. (2024). *Beyond apples and oranges: unraveling the complexity in corporate sustainability reporting*. *Journal of Service Management*, 35(4), 512-524. <https://doi.org/10.1108/JOSM-12-2023-0505>
- Jonsen, K., & Jehn, K.A. (2009). *Using triangulation to validate themes in qualitative studies*. *Qualitative Research in Organizations and Management*, 4(2), 123-150. <https://doi.org/10.1108/17465640910978391>
- Khan, I., Fujimoto, Y., Uddin, M.J., & Afridi, M.A. (2023). Evaluating sustainability reporting on GRI standards in developing countries: a case of Pakistan. *International Journal of Law and Management*, 65(3), 189-208. <https://doi.org/10.1108/IJLMA-01-2022-0016>
- Lin, S.H., & Chen, G.-Z. (2025). Frequency of interim financial reporting and investment efficiency. *Managerial Finance*, 52(1), 1-18. <https://doi.org/10.1108/MF-06-2024-0439>
- Lu, W. (2016). *An Exploration of the Associations among Corporate Sustainability Performance, Corporate Governance, and Corporate Financial Performance* [Doctoral dissertation, University of Texas], University of Texas, Available at: <https://rc.library.uta.edu/uta>
- Luque-Vílchez, M., Cordazzo, M., Rimmel, G., & Tilt, C.A. (2023). Key aspects of sustainability reporting quality and the future of GRI, Sustainability Accounting. *Management and Policy Journal*, 14(4), 637-659. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-03-2023-0127>
- Mhatre, T.N., Thakkar, J.J., & Maiti, J. (2017). Modelling critical risk factors for Indian construction project using interpretive ranking process (IRP) and system dynamics (SD). *International Journal of Quality & Reliability Management*, 34(9), 1451-1473. <https://doi.org/10.1108/IJQRM-09-2015-0140>
- Millar, J., & Slack, R. (2024). Global investor responses to the International Sustainability Standards Board draft sustainability and climate-change standards: sites of dissonance or consensus, Sustainability

- Accounting. *Management and Policy Journal*, 15(3), 573-604.
<https://doi.org/10.1108/SAMPJ-03-2023-0128>
- Moufty, S., Al-Najjar, B., & Ibrahim, A. (2024). Communications of sustainability practices in the banking sector: Evidence from cross-country analysis. *International Journal of Finance & Economics*, 29(1), 135-161. <https://doi.org/10.1002/ijfe.2679>
- Narkhede, B.E., Raut, R., Gardas, B., Luong, H.T., & Jha, M. (2017). Selection and evaluation of third party logistics service provider (3PLSP) by using an interpretive ranking process (IRP). *Benchmarking: An International Journal*, 24(6), 1597-1648. <https://doi.org/10.1108/BIJ-04-2016-0055>
- Rahmani, A., & Mahmoudkhani, M. (2022). The necessity of preparing and assuring sustainability reports: The views of insurance industry experts and auditors. *Professional Auditing Research*, 2(5), 128-156. doi: 10.22034/jpar.2022.550623.1082
- Raza, A., Alavi, A.B., & Asif, L. (2024). Sustainability and financial performance in the banking industry of the United Arab Emirates. *Discover Sustainability*, 5(3), 223-259. <https://doi.org/10.1007/s43621-024-00414-z>
- Scheibelhofer, E. (2023). The Interpretive Interview. An Interview Form Centring on Research Participants' Constructions. *International Journal of Qualitative Methods*, 4(1), 56-79. <https://doi.org/10.1177/16094069231168748>
- Sebastião, A. M., Tavares, M. C., & Azevedo, G. (2024). Evolution and Challenges of Sustainability Reporting in the Banking Sector: A Systematic Literature Review. *Administrative Sciences*, 14(12), 333-355. <https://doi.org/10.3390/admsci14120333>
- Sharma, D., & Kumar, P. (2024). Prioritizing the attributes of sustainable banking performance. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 73(6), 1797-1825. <https://doi.org/10.1108/IJPPM-11-2022-0600>

References [In Persian]

- Abdi, M., Kordestani, Gh., & Rezazadeh, J. (2019). Sustainability Reporting: Ranking Drivers and Indicators. *Accounting Research*, 10(2), 71-114. Doi: 10.22051/jera.2019.25698.2404 [In Persian]
- Ahmadzade, Y., Maranjory, M., Alikhani, R., & Taghipouryan., Y. (2022). Providing a Sustainability Reporting Framework based on Balancing Stakeholder Expectations and Company Capacity. *Financial*

- Accounting and Auditing Research*, 14(56), 161-189. Doi: 161-190. 10.30495/faar.2022.698385 [In Persian]
- Goran, F. (1403). A comprehensive review of recent developments and innovations in financial accounting and its impact on financial reporting, *Journal of Research in Accounting and Economic Sciences*, 8(32), 9-16. https://shij.ir/jares/upload/jares/Content/040114_16/02-Jares-No32-99535 [In Persian]
- Haghighat, T., & Hekmat, H. (2025). An overview of the progress and challenges of sustainability reporting in Iran. *Accounting and Corporate Governance Researches*, 3(7), 1-15. Doi: 10.71600/jacgr.2024.1128420 [In Persian]
- Hassani Moghadam, S., Mohtadi, M., Bazargani, H., Taheri, A., & Miri, M. (2023). Identification and interpretive ranking of factors affecting the improvement of agility in business process management. *Decision Making and Operations Research*, 8(4), 993-1014. Doi: 10.22105/dmor.2023.381281.1706 [In Persian]
- Hosseini, S., Ahmadi, Sh., & Silspour, H. (2014). Investigating the impact of corporate governance structures on the acceptance, amount and quality of sustainability reports: Application of a systematic review method. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 21(84), 41-97. Doi: 10.22054/qjma.2024.79513.2564 [In Persian]
- Kalantari, M., Valian, H., Abdoli, M., & Shahri, M. (2023). Content Framework of Creative Accounting Stimuli based on Rapidminer Clustering Technique: Implementation of Hartigan-Wong Algorithm. *Empirical Research in Accounting*, 13(4), 245-276. Doi: 10.22051/jera.2023.43032.3108 [In Persian]
- Kassiri, H., Bahraie, A., & Golli, A. (2024). A framework for integrated reporting in Iran's banking industry. *Quarterly Studies in Banking Management and Islamic Banking*, 10(26), 82-129. Doi: 10.22034/jifb.2024.440683.1554 [In Persian]
- Mir-Emadi, S.A.A., Rezazadeh, J., & Khodarahmi, B. (2014). Reporting Pattern of Operating Departments in the Iranian Banking Industry, *Journal of Financial Accounting and Auditing Research*, 14(53), 103-134. Doi: 10.30495/faar.2022.691689 [In Persian]
- Mombeni, P., Khodadadi, V., Mahmoodi, A., Jorjorzadeh, A., & Kaabomeir, A. (2023). Evaluation of Sustainable Reporting Functions under the Dimensions of Holographic Structures of Capital Market Companies. *Journal of Development and Capital*, 8(2), 169-196. Doi: 10.22103/jdc.2022.20420.1310 [In Persian]

- Samani Malayeri, S., Hemmatfar, M., & Karami, Gh. (2014). Identifying the drivers (motives) of sustainability reporting in the Iranian banking industry. *Journal of Accounting Knowledge*, 15(4), 115-132. Doi: 10.22103/jak.2024.23108.4026 [In Persian]
- Shekarkhah, J. (2025). Investigating the Impact of Sustainability Reporting on Financial Performance: A Systematic Review. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 22(88). Doi: 10.22054/qjma.2025.87299.2697 [In Persian]
- Yousefizadeh, S., & Fakhari, H. (2014). Corporate characteristics that determine sustainability reporting. *Accounting Research*, 14(4), 149-184. Doi: 10.22051/jera.2024.47392.3254 [In Persian]
- Zia, F., Vakili Fard, H. R., & Saraf, F. (2020) The Effect of Sustainability Reporting on Reducing Information Asymmetry of Companies Listed in Tehran Stock Exchange. *Management Accounting*, 13(46), 121-135. <https://sanad.iau.ir/Journal/jma/Article/816752> [In Persian]

استناد به این مقاله: بحیرایی، افسانه، حسینی، سیدعلی، بهبهانی نیا، پریسادات. (۱۴۰۵). ارائه چارچوب گزارشگری پایداری در صنعت بانکی ایران: پردازش و تفسیر ابعاد محوری در قالب یک نقشه راه استراتژیک، *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۲۳(۸۹)، ۳۹-۸۶. DOI: 10.22054/qjma.2026.90480.2743

Empirical Studies in Financial Accounting is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.